

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

**Un moment semnificativ
pentru dezvoltarea culturii
și civilizației românești,
expresie a democrației noastre
muncitorești — revoluționare**

Congresul al III-lea al educației politice și culturii socialiste

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Iarg și reprezentativ forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, cel de al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste și-a desfășurat lucrările sub puternica impresie pe care magistrala cuvintare a secretarului general al partidului a produs-o în mintea și inima tuturor participanților, cuvintare care a trezit un deosebit interes politic și social și a devenit, prin hotărâre unanimă, document programatic al întregii activități politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare și formare a omului nou, de înflorire a culturii socialiste. Este acesta semnul de înaltă și nobilă investiție cu care cultura și arta, în indisolubilă legătură cu viața, cu procesele transformatoare care au loc în societatea noastră, au fost și sînt chemate să servească poporul, patria, oamenii care făuresc prezentul și viitorul și sporesc neîncetat avuția materială și spirituală a națiunii. În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, participanții au dat glas sentimentelor de stimă și mîndrie pentru epoca de mari cîntări pe care poporul român o trăiește și este ferm angajat în opera de înfăptuire a programelor și obiectivelor celui de al optulea cîincinal, a hotărîrilor istorice ale celui de al XIII-lea Congres al partidului.

Reunind și reprezentînd practic toate categoriile sociale, toate zonele țării, oameni ai muncii din toate domeniile și sectoarele activității politico-educative și cultural-artistice, cel de al III-lea forum al educației politice și culturii socialiste s-a constituit într-o elocvență și amplă manifestare a spiritului militant, patriotic, revoluționar, într-o elocvență și amplă profunzime de credință a științei, culturii și artei, în raport cu sarcinile și misiunea creației, cu îndatoririle mari care îi revin, cu cerințele și exigențele epocii, ale permanenței construcției de conștiință.

Condiția unei noi calități își reclamează existența și în această vastă întreprindere umanistă și revoluționară, din perspectiva și cu necesitatea afirmării unei noi calități în muncă, în gândire, în creație, cuvîntarea secretarului general al partidului, rostită în deschiderea lucrărilor Congresului, direcționează întregul ansamblu de preocupări — generale și specifice — al căror scop îl reprezintă creșterea, afirmarea personalității umane, participarea conștientă, exemplară, la sporirea tezaurului național de valori.

Continuare în pag. 4-a

Stimați tovarăși,

La începutul lucrărilor celui de-al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste, am deosebită plăcere să vă adresez dumneavoastră, participanților la marele forum democratic, tuturor oamenilor muncii care își desfășoară activitatea în domeniul educației și culturii, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și al Guvernului, precum și al meu personal, un salut călduros, revoluționar, împreună cu cele mai bune urări. (Aplauze și urale îndelungate; se scandează puternic „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul!”).

Congresul educației politice și culturii socialiste reprezintă un eveniment de însemnătate deosebită în viața socială a patriei noastre, în activitatea de formare a conștiinței revoluționare, a omului nou — constructor conștient al socialismului și comunismului în România. (Aplauze puternice).

La congres participă mii de activiști de partid și de stat, cadre-

le de bază din domeniul științelor sociale, al activității politico-educative, creației literar-artistice și activității cultural-artistice de masă.

Pregătirea congresului a fost precedată de largi dezbateri democratice în adunările generale, în unitunile de creație și instituții cultural-artistice, în conferințele județene.

În cadrul marelui forum democratic al educației și culturii socialiste este necesar să se facă o temeinică analiză critică și autocratică a activității din cîincinalul trecut și să se stabilească orientările și măsurile necesare în vederea îmbunătățirii întregii activități politico-educative, a creșterii rolului acestui important sector de activitate în dezvoltarea generală a patriei noastre. În înfăptuirea cu succes a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. (Aplauze puternice, prelunțate).

Activitatea politico-educativă și culturală, formarea conștiinței revoluționare a omului nou constituie o parte inseparabilă a dezvoltării economico-sociale, a făuririi noii orînduirii sociale, a ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. Dezvoltarea puternică a for-

Intreaga activitate de pregătire și desfășurare a lucrărilor congresului constituie o nouă manifestare a forței democrației noastre muncitorești revoluționare, care asigură participarea directă a tuturor oamenilor muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, demonstrează cu putere superioritatea orînduirii noastre socialiste, în care poporul este pe deplin stăpîn pe destinele sale și își făurește în mod liber și independent viitorul său socialist și comunist. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul!”).

Stimați tovarăși,

Activitatea politico-educativă și culturală, formarea conștiinței revoluționare a omului nou constituie o parte inseparabilă a dezvoltării economico-sociale, a făuririi noii orînduirii sociale, a ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Dezvoltarea puternică a for-

țelor de producție a creat condițiile necesare pentru progresul general al patriei noastre, deci și al educației și culturii. În făptuirea revoluției de eliberare socială și națională, trecerea în făurirea socialismului au deschis calea unor profunde transformări sociale, revoluționare în țara noastră. Într-o perioadă istorică scurtă, România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată — care, după ideologii orînduirii burghezo-moșierești, trebuia să rămînă o țară „eminamente agricolă” — într-o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă și o agricultură socialistă în plină dezvoltare. În această perioadă, țara noastră a parcurs mai multe etape de dezvoltare — de la societatea burghezo-moșierească împărțită în clase antagoniste, în bogați și săraci, în exploatare și asuprit, la societatea socialistă multilateral dezvoltată, în care au fost lichidate pentru totdeauna inegalitățile economice, sociale și naționale, exploatarea și asuprirea omului de către om, realizîndu-se

socialistă, care asigură deplina egalitate între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate.

După cum este bine cunoscut, în anii construcției socialiste producția industrială a crescut de peste 110 de ori în comparație cu anul 1944, producția agricolă de circa 6 ori, venitul național de peste 32 de ori. S-au creat noi ramuri moderne ale industriei, care asigură mai mult de 60 la sută din întregul venit național. Pe această bază a avut loc creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului — [elul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).

O dată cu creșterea forțelor de producție și în strînsă legătură cu acestea, au cunoscut o puternică dezvoltare știința, învățămîntul, cultura — factori primordiali pentru făurirea cu succes

Continuare în pag. 3-a

MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN

Ceea ce a consemnat istoria la 23 August 1944 confirmă și întărește neîncetă înseși biografiile noastre, acest drum hotărîtor în destin, al nostru și al patriei, într-o nemulțumire și în aspirația de libertate și independență, a aspirărilor celor mai fierbinți de dreptate națională și socială. Act de voință supremă și tinînd în esență sa de modul de a fi și a se manifesta al poporului, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, organizată și condusă de partidul comunist, a fost în măsură să deschidă calea spre împlinirea celor mai înalte deziderate de luptă, muncă și viață ale tuturor celor ce-au alcătuit și alcătuiesc ființa și conștiința dincolo de granițele patriei. Spunem, de aceea, acestui timp eroic și tumultuos timp al nasterii de nouă și tot mai demnă, liberă și independentă țară. Spunem acestui timp capăt de unghi, eveniment crucial, fapt de o decizie și aprinsă încercare prin care istoria patriei și a poporului s-a clădit, în sfîrșit, la ea vîngerea ca și rățunea care fac din chipul și starea zilei de azi o oglindă din se poate de vie și limpede a tuturor transformărilor revoluționare care au început de atunci și care, la dimensiunea marilor cîntări economice și sociale de-acum, pun într-o evidentă care ține de logica însăși a luptei și muncii, un popor și o țară al cărui centru vital e partidul, forța și capacitatea întregii națiuni.

Despre tot ce a însemnat actul revoluționar de la 23 August 1944, deșur și vor depune mereu mărturie toate înfăptuirile de-acum. O reorganizare economică ale cărei date și reliefuri noi nu pot fi găsite nicieri pe hărțile țării de pînă atunci, o spiritualitate și o conștiință nouă ale căror altitudini și impacturi de ordin moral și social nu pot fi găsite decît în unitatea, în spiritul și dimensiunea mai mult decît exemplare

prin care poporul și patria se exprimă azi, într-un consens care este al cerințelor și posibilităților inesei care privesc progresul și civilizația. Istoria a confirmat, a întărit, și-a consacrat aceasta, istoria, odată cu actul revoluționar de la 23 August 1944, a devenit conștiință politică de masă. Lupta antifascistă avea la noi multiple și adînci rădăcini, iar atunci, odată cu actul suprem al revoluției, releva și o condiție, o dimensiune nouă, purificatoare în tot ce avea să urmeze și a urmat. Partidul comunist era esențial, el era fapta care unea toate forțele democratice, înaintate ale țării și pe acest temelie aveau să se producă toate marile transformări care au schimbat radical înfățișarea României, plasînd-o pe orbita progresului și civilizației socialiste.

de o însemnătate epocală pentru întregul curs al dezvoltării și afirmării noastre în contemporaneitate a fost Congresul al IX-lea al partidului, eveniment de marcă al istoriei prezente și cu semnificații care privesc anșurii viitorul. Investirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea forței politice conducătoare, la cirna destinului național, face parte din acea glorioasă și neîncetată căutare de sine a țării și a reprezentat însăși garanția înaintării rapide pe calea progresului multilateral. Am sărbătorit în această vară douăzeci și doi de ani de la evenimentul inaugural care a fost Congresul al IX-lea și pe măsură ce trece timpul, el își arată tot mai mult importanța, în viziunea lui a stat și stă înșiși esența perspectivei noastre.

România în anul celei de a 43-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă se prezintă în plin proces de edificare, pe noi trepte, a civilizației materiale și spirituale de care este aptă națiu-

nea, avînd ca centru vital partidul, unindu-și și mobilizîndu-și toate forțele, toate capacitățile sale de muncă și de creație pentru înfăptuirea sarcinilor și programelor adoptate de cel de al XIII-lea Congres al partidului. O nouă calitate a muncii și vieții, o nouă calitate a gândirii și practicii creatoare constituie, așa cum sublinia secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la recentul Congres al educației politice și culturii socialiste, condiția de fond a realizării tuturor programelor care privesc înscrierea noastră pe orbita unei țări socialiste cu dezvoltare medie și, în consecință, pe orbita unei noi calități a bunăstării materiale și spirituale.

Sîntem în anul Conferinței Naționale a partidului, eveniment care polarizează atenția întregii societăți și în această perspectivă, sub o asemenea largă semnificație, marea sărbătoare națională a poporului român este un minunat prilej de mîndrie și satisfacție pentru tot ce am înfăptuit dar și de hotărîre fermă de a face totul pentru îndeplinirea sarcinilor economice și sociale ale acestui an și ale întregului cîincinal. Știînd că această etapă este decisivă pentru tot ceea ce ne-am propus și constituie în același timp linia de boltă a unor noi și prodigioase cîntări. Ne întărește aceasta în gândiri și sentimente, în angajarea și dăruirea cu care edificăm un timp rodnic, tot mai înalt. Recentă vizită de lucru a secretarului general al partidului la unul din marile obiective ale acestui cîincinal, dialogul cu oamenii muncii, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, indicațiile și orientările privind mersul tot mai accelerat pe calea progresului și civilizației spun totul asupra stării și condiției noastre actuale, asupra felului în care muncim și ne sărbătorim victoriile.

Luceafărul

ȚARA ÎN AUGUST • Patriotismul cu viziune
• Un dar al oamenilor • Cîntarea României •
Blazonul unei vîrste • Un August de neuitat •
Martori și cîntări ai demnității • Poeme patriotice
• Din cartea de aur a eroismului românesc •
Literatura antifascistă.

EPOCA DE AUR

Profetice cuvîntele: „Noi, comunistii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcită și înapoiată pînă acum, datorită jugului moșteresc, să facem o Oltenie bogată, cu o industrie și o agricultură puternice. Noi dorim ca din Craiova, cetelea banului și a onorului cum era în trecut, să facem o cetate a muncii a culturii și științei în Oltenia”. Le rostise tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul unei mari adunări populare la Craiova, la 24 iulie, 1946.

Pentru străvechul oras atezat de vatra cetății române Pelendava ilustrată și pe Columna lui Traian, constituie un titlu de mîndrie faptul că, aici, în cadrul regiunii de partid Oltenia, a activat tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuind la înflorirea vieții noi de aceste locuri. Programul adoptat de Congresul al IX-lea s-a impus ca erîntă a vieții economico-sociale a României. În cele peste două decenii, la Craiova, reședință a Județului Dolj, s-au înălțat noi cetăți ale luminii (CET-Craiova II), chimiei (noi fabrici ale Combinatului chimic), construcțiilor de mașini (Întreprinderea de utilități grele, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, Întreprinderea Olcit, Întreprinderea de avioane, extinderea uzinei Electrotreture). Aportul Craiovei la producția industrială a județului și chiar a țării este din ce în ce mai substanțial. Astfel, industria județului Dolj realizează astăzi în numai 8 zile întreaga producție a anului 1938, și în numai 4 zile producția anului 1950 și în mai puțin de două luni producția anului 1965. În citadelele industriale ale Craiovei se realizează

Nicolae Petre Vrâncanu

Continuare în pag. 2-a

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu

Urmare din pag. 1

a noii orînduirii sociale. Se poate afirma cu deplină temei că activitatea ideologică, politico-educativă, culturală a constituit o adevărată forţă motrice a dezvoltării societăţii noastre în toate domeniile. (Vii aplauze).

Dezvoltarea puternică a proprietăţii socialiste — prin alocarea a circa o treime din venitul naţional pentru fondurile de dezvoltare — a asigurat crearea unei puternice baze tehnico-materiale şi progresul general al tuturor sectoarelor de activitate. Trebuie să spunem însă deschis că în domeniul ideologic, al educaţiei şi culturii s-a ajuns la o anumită rămânere în urmă faţă de dezvoltarea rapidă şi puternică a bazei tehnico-materiale. Pornind de la această, este necesar să acţionăm cu toată fermitatea pentru lichidarea acestei rămânări în urmă şi realizarea unei concordanţe cât mai depline între aceste două laturi fundamentale ale dezvoltării societăţii socialiste. În general, trebuie să acţionăm pentru înlăturarea tuturor contradicţiilor şi disproporţiilor care au apărut între diferite sectoare de activitate, pentru a asigura permanent o dezvoltare armonioasă, unitară a tuturor sectoarelor de activitate, ca o condiţie fundamentală în vederea realizării revoluţiei socialiste în noua etapă de dezvoltare. Este necesar să facem totul pentru ca ştiinţa şi cultura, educaţia politico-ideologică să constituie forţă de dezvoltare economică-socială. Trebuie să nu uităm nici un moment că fătura noii orînduirii sociale, asigurarea progresului continuu al patriei noastre nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei, tehnicii şi culturii, ale cunoaşterii umane în general. (Aplauze puternice, îndelungate).

Stimaţi tovarăşi,

După cum este bine cunoscut, fiecare orînduire socială a avut concepţiile sale filosofice, politice, care şi-au pus amprentele pe educaţia maselor populare, pe întreaga dezvoltare culturală. Societăţile sclavagiste, feudale, capitaliste, imperialismul au căutat fiecare să acţioneze în domeniul educaţiei şi culturii în așa fel încît să folosească activitatea educativă, culturală pentru justificarea relaţiilor sociale de inegalitate şi aspirare, a politicii de dominaţie de clasă, de aspirare a popoarelor, a altor naţiuni.

Este adevărat că în toate aceste orînduirii, de-a lungul unei lungi perioade, au apărut întotdeauna clase sociale, forţe umane, ale ştiinţei, ale culturii care s-au ridicat împotriva acestor stări de lucruri, au fost promotorii unor concepţii noi despre relaţiile sociale, despre rolul culturii, despre rolul popoarelor ca adevărate făturaitoare ale istoriei. Se poate afirma că tocmai aceste forţe au avut, alături de forţele de producţie, un rol determinant în marile transformări şi schimbări revoluţionare din întreaga lume.

O dată cu apariţia clasei muncitoare, pentru prima dată în istoria omenirii, gânditorii revoluţionari au elaborat concepţia socialismului ştiinţific despre lume şi viaţă, care porneşte de la necesitatea lichidării cu desăvîrşire a inegalităţilor economice şi sociale, realizării unei lumi în care omul să fie liber şi stăpîn pe destinele sale, să se înfăptuiască adevărată egalitate şi dreptate socială. (Aplauze puternice, îndelungate).

Victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie a deschis calea înfăptuirii năzuinţelor popoarelor de dreptate şi libertate socială şi naţională. Victoria socialismului într-un număr important de ţări, inclusiv în România, a dus la formarea unui puternic sistem al ţărilor socialiste, care au un rol tot mai important în întreaga viaţă economică-socială, în viaţa politică generală, manifestându-se cu putere ca forţele cele mai înaintate ale progresului economic şi social, în lupta pentru libertate, egalitate şi independenţă, pentru pace. (Aplauze puternice). În întreaga activitate politico-educativă şi culturală trebuie să se pornească de la aceste realităţi, să se pună cu putere în evidenţă marea superioritate a socialismului.

Viaţa, realitatea au demonstrat cu putere că socialismul se realizează într-o diversitate de forme specifice, de la o ţară la alta, de la o epocă la alta, că nu există şi nu pot fi şabloane sau modele unice obligatorii.

De asemenea, în construcţia societăţii s-au manifestat lipsurile, s-au comis greşeli, unele foarte grave, dar toate acestea n-au abătut popoarele din calea lor spre socialism.

Criticind tot ce a fost negativ în trecut, trebuie să acţionăm cu fermitate pentru înlăturarea acestor stări de lucruri negative, pentru perfecţionarea conducerii şi dezvoltării largi a democraţiei muncitoreşti, socialiste, revoluţionare, pentru a asigura înfăptuirea neabătută a principiilor socialismului ştiinţific, victoria socialismului şi comunismului, viitorul de aur al omenirii. (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.”).

Fără îndoială, în întreaga activitate politico-educativă şi culturală trebuie să se ţină permanent seama de tot ce s-a realizat de-a lungul mileniilor, aşezînd la baza ei tot ceea ce constituie un bun al culturii şi civilizaţiei. Dar, în acelaşi timp, trebuie înlăturare cu hotărîre şi fermitate concepţiile vechi, retragere, tot ce este vechi şi perimat, trebuie promovate cu îndrăzneală noul, concepţiile revoluţionare despre lume şi viaţă, o cultură nouă, înaintată, în care omul, masele populare, popoarele constituie factorul determinant al întregii activităţi.

Este necesar să avem în vedere că popoarele s-au dezvoltat în anumite condiţii istorice şi sociale, care şi-au pus amprenta pe istoria şi felul de a gândi şi trăi al fiecărui popor. Istoria poporului nostru, de mai bine de 2.000 de ani, de la daci pînă în prezent — care demonstrează cu putere aceasta — este istoria luptelor împotriva asuprii străine, a luptelor pentru libertate şi independenţă, pentru progres economic şi social. Iată de ce, în munca politico-educativă, de formare a omului nou, cunoaşterea istoriei patriei constituie una din laturile de importanţă excepţională ale întregii activităţi.

Întregul popor, tineretul trebuie să cunoască şi să cinstească pe înaintaşi, pe aceia care au asigurat dezvoltarea şi formarea poporului şi naţiunii române, a limbii şi literaturii române! Să cinşim pe toţi aceia care — de-a lungul celor două milenii — au pus întotdeauna mai presus interesele poporului, ale patriei, ale progresului economic-social şi cultural al ţării, au asigurat, ca pretul vieţii, existenţa poporului, a naţiunii noastre independente! (Aplauze şi urale puternice, îndelungate). În asemenea împrejurări s-a creat felul de a fi al poporului român, s-au dezvoltat dragostea de glie, de patrie, de libertate şi independenţă, statornicia, spiritul de omie caracteristic poporului nostru.

În acelaşi timp, după cum este bine cunoscut, în primele secole ale mileniului al II-lea s-au aşezat teritoriul patriei noastre o serie de oameni ai muncii de adevărată naţionalităţi. Muncind şi luptînd împreună împotriva asuprii şi inegalităţilor, s-a dezvoltat între fiii patriei noastre, fără deosebire de naţionalitate, o unitate fraternă, s-a realizat o forţă puternică a tuturor fiilor României, care asigură mersul ferm înainte al patriei spre socialism şi comunism! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul”).

Cultura şi limba poporului nostru s-au dezvoltat în strînsă legătură cu luptele pentru independenţă şi progres economic-social, sint o creaţie a întregului nostru popor, în rîndurile cărora au acţionat oamenii înaintaşi. Doinele, baladele, romanţele, poveştile ce înfăţişează pe eroii care luptă pentru libertate şi dreptate, spiritul de hărnicie al poporului nostru reprezintă cel mai preţios tezaur cultural. Din toate acestea s-au inspirat cei mai buni oameni de cultură şi artă.

Din tot ce este mai bun din trecutul patriei, din cultura universală să luăm tot ceea ce asigură ridicarea continuă a nivelului de cunoaştere şi cultură, realizînd o cultură nouă, corespunzătoare epocii socialiste, care să innobileze spiritul întreaga naţiune, să lumineze calea spre cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie, spre societatea comunistă! (Aplauze puternice, îndelungate).

Stimaţi tovarăşi,

Educaţia şi cultura înaintată, revoluţionară, presupune cunoştinţe vaste, multilaterale, în toate domeniile, bazate pe concepţia revoluţionară despre lume şi viaţă — materialismul dialectic şi istoric — pe idealurile nobile ale socialismu-

lui ştiinţific. În asemenea condiţii, educaţia politică, culturală constituie, asemenea soarelui, un adevărat astru care emană cultură şi luminează omenirea calea spre noi orizonturi, spre înţelegerea originii vieţii, a lumii înconjurătoare, a dialecticii naturii şi societăţii, a legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale.

Înarmaţi cu cele mai înalte cunoştinţe din toate domeniile, ale culturii înaintate, omul poate să pătrundă şi să înţeleagă tot mai temeinic tainele naturii şi ale universului, să devină tot mai cugetător, să-şi făurească în mod conştient viitorul liber, independent şi fericit. (Aplauze puternice).

Nu mai pe baza unei asemenea educaţii şi culturii, omul, poporul nostru — ca, de altfel, orice popor — poate fi pe deplin liber, în adevăratul înţeles al libertăţii. Fără o educaţie politică şi o cultură înaintată, oamenii rămîn prizonierii prejudecăţilor, misticismului, obscurantismului, şi — în condiţiile uriaşelor prefaceri economico-sociale, ale schimbărilor ce au loc în raportul de forţe pe plan mondial — se pot uşor rătăci în vîltoarea vieţii.

Trebuie să pornim permanent de la faptul că socialismul şi comunismul nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale cunoaşterii umane din toate domeniile, că omenirea a realizat noi şi noi descoperiri ale tainelor naturii, dar că procesul cunoaşterii nu s-a încheiat şi nu se va încheia niciodată. Aceasta impune o ridicare continuă a nivelului general de cunoştinţe, cetezării, îndrăzneală în întreaga activitate de cunoaştere a tainelor naturii şi universului, impune înlăturarea concepţiilor vechi, perimate, promovarea noului în viaţa economică şi socială, în relaţiile internaţionale, în realizarea unei societăţi mai drepte şi mai bune.

În întreaga activitate politico-educativă şi culturală de formare a omului nou trebuie să pornim de la dezvoltarea dragostei pentru muncă — factorul primordial al dezvoltării omenirii şi, îndeosebi, al formării omului!

Trebuie să facem ca fiecare cetăţean, tineretul patriei noastre să înţeleagă bine că fiecare, în cadrul complex al muncii creatoare, trebuie să desfăşoare o activitate permanentă, să-şi aducă contribuţia la dezvoltarea economică-socială, la ridicarea gradului de civilizaţie, la nivelulul de trai material şi spiritual al patriei.

Să dezvoltăm puternic dragostea faţă de patrie, faţă de popor, spiritul de abnegaţie şi hotărîrea de a munci acolo unde societatea o cere, de a învinge orice greutăţi, de a se afirma şi rămîne, în toate împrejurările, un fiu credincios al poporului! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul”).

Să dezvoltăm dragostea faţă de partid — forţa conducătoare şi centrul vital al întregii naţiuni, de la care radiază conştiinţa revoluţionară!

Tot ceea ce am realizat — răsăturarea regimului burghez-mosieresc, construcţia socialismului, marile înfăptuirii în dezvoltarea generală a patriei — datorăm existenţei partidului! Viitorul naţiunii este strîns legat de existenţa şi întărirea continuă a partidului, ca forţa conducătoare a întregii naţiuni! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.”, „Ceauşescu şi poporul”, „Ceauşescu, eroism — România, comunism!”).

Pe baza marilor realizări obţinute în construcţia socialistă, să dezvoltăm puternic încrederea în forţele poporului, în socialism, hotărîrea fermă de a munci şi a face totul pentru înfăptuirea neabătută, în cele mai bune condiţii, a principiilor socialiste de muncă şi de viaţă, de proprietate şi repartiţie — ca factori hotărîtori pentru înaintarea României spre noi culmi de progres şi civilizaţie!

Să dezvoltăm puternic respectul faţă de avuţia întregii naţiuni, faţă de proprietatea întregului popor!

Să dezvoltăm la toţi oamenii muncii, la tineretul patriei noastre spiritul de răspundere pentru gospodărirea în cele mai bune condiţii a mijloacelor materiale încredinţate fiecărui colectiv spre administrare, pentru creşterea continuă a proprietăţii socialiste, a avuţiei naţionale — ca factor hotărîtor al mersului nostru înainte şi al înfăptuirii fostelor noastre probleme şi spirituale ale patriei!

Să punem la baza educaţiei generale principiile eticii şi echităţii

socialiste, ale unei noi atitudini în muncă în societate, în comportarea de zi cu zi! Să dezvoltăm dragostea de dreptate, de adevăr, de libertate!

Întreaga activitate politico-educativă, culturală trebuie să aibă drept scop formarea unui om cu înalte calităţi moral-politice, încrezător în forţele poporului, ale societăţii, hotărît de a-şi aduce întreaga contribuţie la înfăptuirea Programului partidului, la dezvoltarea generală a patriei, de a fi întotdeauna la datorie şi de a acţiona ca adevărat revoluţionar în toate împrejurările!

În întreaga noastră activitate politico-educativă şi culturală trebuie să subliniem superioritatea orînduirii socialiste, care a lichidat pentru totdeauna orînduirea împărţită în clase sociale, antagoniste, în bogăţi şi săraci. Trebuie să punem cu putere în evidenţă faptul că socialismul a lichidat pentru totdeauna inegalităţile sociale şi naţionale, asigură deplina egalitate în drepturi, că în societatea socialistă nu pot exista bogăţi şi săraci, că tot ceea ce se realizează trebuie să servească dezvoltării generale a patriei, asigurării, în spiritul principiilor socialiste de repartiţie, a unor condiţii tot mai bune de viaţă pentru toţi cetăţenii patriei. Socialismul nu îşi propune să creeze un grup mai mare sau mai mic de bogăţi, ci o societate a oamenilor muncii, al căror nivel de trai, material şi spiritual, trebuie să se dezvolte continuu, în mod echilibrat, pe baza creşterii generale a avuţiei naţionale, ca rezultat al muncii unite a întregului popor!

Totodată, în activitatea politico-educativă trebuie să se acorde mai multă atenţie combaterii vechilor stări de lucruri moştenite de la orînduirea burghez-mosierescă, precum şi a stărilor de lucruri negative care mai pătrund pe diferite căi din societatea împărţită în clase antagoniste. Trebuie să fie combătute cu fermitate lăcomia, egoismul, misticismul şi obscurantismul, să se acţioneze cu toată fermitatea pentru combaterea sovinişmului, a naţionalismului, rasismului, antisemitismului, a tot ce înjoseşte omul.

Munca politico-educativă trebuie să dezvolte puternic spiritul de omie, al cinstei şi dreptăţii, hotărîrea fiecărui om al muncii de a fi participant activ la întreaga activitate pentru progresul general al patriei! Să educăm oamenii muncii, tineretul, întregul popor în spiritul frăţiei şi solidarităţii, al muncii unite pentru socialism şi comunism. (Aplauze puternice, se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul”, „Ceauşescu — P.C.R.”). Pornind de la teza că socialismul îl construim cu poporul şi pentru popor, trebuie să realizăm educaţia politică revoluţionară şi culturală generală cu poporul şi pentru popor!

Disponem de o puternică bază materială pentru întreaga activitate politico-educativă şi culturală. Teatrele, casele de cultură şi cluburile, căminele culturale asigură condiţii minunate pentru o intensă activitate cultural-educativă.

Disponem de zeci de mii de activişti culturali şi propagandişti care acţionează în toate domeniile. Zecile de mii de formaţiuni culturale-artistice, care cuprind sute şi sute de mii de oameni, îndeosebi tineretul, dau activităţii politico-educative forţa uriaşă a participării maselor, a poporului la formarea culturii şi educaţiei revoluţionare. O expresie a acestei uriaşe activităţi o reprezintă „Cîntarea României”, care s-a transformat, în cei peste 15 ani de activitate, într-o adevărată forţă de creaţie a poporului în toate domeniile, a dezvoltării unei culturi noi, în care poporul reprezintă factorul determinant.

Ne-a produs o deosebită impresie expoziţia organizată cu prilejul acestui congres, în care sînt redată creaţiile ştiinţifice, tehnice din toate domeniile, activitatea cultural-educativă, care confirmă pe deplin participarea largă a maselor populare la creaţia întregii noastre naţiuni. Dorosc să felicit pe toţi participanţii la acest mare festival creator, „Cîntarea României”! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul”, „Ceauşescu, România — stima noastră şi mîndria!”).

Avem marea obligaţie să dezvoltăm larg şi să perfecţionăm continuu activitatea Festivalului naţional „Cîntarea României”, să asigurăm, în toate unităţile economico-sociale, în toate oraşele şi cartierele oraşelor, în toate comunele, dezvoltarea tot mai puternică

a formaţiilor culturale-artistice, a acţiunii de creaţie în toate domeniile, care prin întreaga lor activitate să aibă un rol tot mai important în formarea omului nou, cu o înaltă conştiinţă revoluţionară, al societăţii socialiste româneşti! Aceasta reprezintă garanţia mersului ferm al patriei noastre spre comunism, acest om nou reprezintă viitorul României! (Aplauze şi urale puternice; se scandează „Ceauşescu şi poporul!”).

Stimaţi tovarăşi,

Congresul al III-lea al educaţiei politice şi culturii socialiste are loc la începutul celui de-al 8-lea cincinal, 1986—1990, cînd poporul nostru este angajat cu toate forţele în îndeplinirea neabătută a prevederilor planului cincinal, a programului de dezvoltare economică-socială a patriei.

Obiectivul strategic al actualului cincinal este dezvoltarea intensivă a industriei, agriculturii şi celorlalte sectoare de activitate, pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii.

În acest cincinal, prin înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făturaire a societăţii socialiste multilaterale dezvoltate şi de înaintare spre comunism, ţara noastră va trece la un nou stadiu de dezvoltare — cel de ţară socialistă mediu dezvoltată.

În primul an al cincinalului 1986—1990 şi în prima jumătate a anului 1987 s-au obţinut o serie de rezultate importante în toate domeniile de activitate. Cu toate acestea, avem o rămînere serioasă în urmă, în prima jumătate a acestui an. De aceea, este necesar să facem totul pentru realizarea în cele mai bune condiţii a planului pe acest an, punînd astfel o bază trînică realizării întregului plan cincinal.

În acest sens, şi activitatea politico-educativă şi culturală trebuie să pună în centrul preocupărilor sale realizarea în toate unităţile a planurilor de dezvoltare economică-socială.

Este necesar să acordăm o atenţie corespunzătoare îmbunătăţirii calităţii şi nivelului tehnic al producţiei. A vorbi de un nivel cultural ridicat înseamnă a vorbi de oameni cu o temeinică pregătire profesională şi tehnică şi o înaltă cultură generală, care să nu accepte ca, din miinile lor, să iasă produse de slabă calitate şi cu defecte, oameni care să asigure un nivel ridicat, tehnic şi calitativ, al produselor, care să constituie o mîndrie pentru întregul colectiv. A realiza maşini, utilaje, produse de larg consum de bună calitate constituie o latură a activităţii de educaţie şi cultură!

A realiza produse de înaltă calitate, de ridicat nivel tehnic, estetic constituie o latură importantă a activităţii politico-educative şi culturale-artistice! Trebuie să acordăm o atenţie corespunzătoare înfăptuirii exportului, realizării programelor de modernizare şi organizare a producţiei şi a muncii, de normare economic-financiară, de creştere a eficienţei economice şi perfecţionare continuă a întregii activităţi. Activitatea politico-educativă şi culturală trebuie să acţioneze în direcţia valorificării depline a materiilor prime, a reducerii consumurilor, recuperării şi refolosirii materialelor. Nu se poate concepe o activitate politico-educativă şi culturală care să nu pună în centrul obiectivelor sale problemele legate de înfăptuirea în cele mai bune condiţii a programelor de dezvoltare în toate domeniile şi la toţi indicatorii! (Aplauze puternice).

În agricultură avem, de asemenea, o serie de rezultate pozitive. S-au obţinut succese importante în îndeplinirea obiectivelor noi revoluţionare. Anul trecut am avut un judeţ şi zeci de unităţi care au primit titlul de „Erou al Noului Revoluţii Agrare”.

În acest an avem o situaţie ceva mai bună. În mai multe judeţe s-au obţinut producţii de grâu şi orz care sînt la nivelul cerinţelor noi revoluţii agrare. De asemenea, peste 300 întreprinderi de stat şi cooperative agricole au realizat producţii de peste 8.000 kg de grâu la hectar şi peste 8.000 kg la orz, obţinînd astfel titlul de „Erou al Noului Revoluţii Agrare”.

Iată de ce putem spune că, în acest an, avem de acum un buchet puternic de flori, care ne dă dreptul să vorbim de începutul primăverii agriculturii româneşti, de înfăptuirea cerinţelor noi revo-

lului agrare! (Aplauze puternice, îndelungate).

Aş dori ca, de la tribuna Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste, să adresez tuturor oamenilor muncii cele mai calde felicitări pentru rezultatele obţinute în activitatea lor şi urarea de a face totul pentru îndeplinirea în cele mai bune condiţii a planului pe acest an şi pe întregul cincinal! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu, România — stima noastră şi mîndria!”).

De asemenea, doresc să adresez judeţelor şi unităţilor care au obţinut producţii mari la grâu şi orz, şi vor primi titlul înalt de „Erou al Noului Revoluţii Agrare”, întregii ţărâni felicitări pentru rezultatele obţinute în producţia de cereale de vară. Le adresez tuturor urarea de a acţiona pentru recolte bogate la porumb şi celelalte culturi de toamnă, asigurînd astfel o producţie bună pe întreaga agricultură şi punînd o bază trînică pentru anul viitor şi pentru întregul cincinal. (Aplauze puternice, prelungite).

Toate aceste realizări oglîndesc, fără nici o îndoială, şi contribuţia activităţii politico-educative şi culturale, de dezvoltare a conştiinţei şi atitudinii noi în munca constructorilor socialismului.

Este necesar să acţionăm cu toată hotărîrea în vederea unei bune funcţionări a cadrului democratic care asigură participarea tuturor categoriilor sociale, a întregului popor la conducerea societăţii, să perfecţionăm continuu activitatea acestora, să facem să crească spiritul de răspundere, de ordine şi disciplină în toate domeniile de activitate.

Activitatea politico-educativă şi culturală trebuie să asigure generalizarea experienţei bune, să combată stările de lucruri negative, înapoiate, corupţia, furtul, lenenia, inerţia, birocratismul, tot ceea ce este strîm principiilor de etică şi echitate socialistă. Ea trebuie să contribuie la creşterea şi dezvoltarea conştiinţei revoluţionare şi a spiritului revoluţionar de muncă, la promovarea noului în toate domeniile, la perfecţionarea conducerii şi planificării, la creşterea răspunderii activiştilor şi cadrelor din toate domeniile de activitate la întărirea legăturilor cu poporul. Este necesar ca fiecare activist din orice domeniu de activitate, să-şi desfăşoare munca în strînsă legătură cu poporul, sub conducerea partidului, să nu aibă odihnă şi să acţioneze cu toată fermitatea pentru îndeplinirea planurilor şi programelor de dezvoltare, a hotărîrilor partidului, a legilor ţării, să servească în orice împrejurări partidului şi poporului! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Vom munci şi vom lupta, patria vom înalta!”).

Pentru a putea răspunde încrederii partidului şi poporului, cadrele de partid şi de stat din toate sectoarele economico-sociale trebuie să-şi ridice continuu nivelul ideologic, politic şi cultural, să-şi perfecţioneze stilul şi metodele de muncă. Numai așa vor putea să acţioneze, întotdeauna, ca adevăraţi revoluţionari, vor putea să-şi îndeplinească misiunile şi sarcinile încredinţate în unirea întregului popor în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a Programului de făturaire a societăţii socialiste multilaterale dezvoltate şi de înaintare spre comunism. (Aplauze puternice).

Stimaţi tovarăşi,

În făturairea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a Programului partidului impune îmbunătăţirea generală şi a activităţii de educaţie şi cultură, de formare a omului nou, cu o înaltă conştiinţă revoluţionară.

În educarea generală a tinerei generaţii un rol important îl are familia, care trebuie să sâdească, din fragedă copilărie, în conştiinţa copiilor, a tineretului, cele mai nobile idealuri de dreptate şi adevăr, de slujire a partidului, a poporului, să cultive în conştiinţa lor dragostea faţă de muncă, de adevăr. De altfel, poporul nostru spune că trebuie să se asigure tineretului „cei 7 ani de acasă”. Dar nu numai tineretului! (Vii aplauze).

Dar, în acelaşi timp, un rol important revine şcolii, învăţămîntului, care trebuie să asigure educarea tineretului, care îşi petrece 12—15 ani în şcoală — încredinţat — şi mai rău îndeosebi la televiziune — trebuie să reflecte mai bine activitatea uriaşă desfăşurată de întregul popor în diferite domenii, marile realizări şi trans-

formarea conştiinţei revoluţionare a tineretului, în dezvoltarea spiritului patriotic, a dragostei de muncă, de adevăr, de dreptate, a hotărîrii de a acţiona în toate împrejurările ca revoluţionari, de a servi întotdeauna cauza socialismului, a patriei, a progresului economic şi social. (Aplauze puternice).

Cadrele didactice din întregul învăţămînt au cea mai nobilă misiune, dar şi cea mai mare răspundere în educarea şi formarea copiilor, a tineretului pentru muncă şi viaţă.

Să întărim legătura şcolii cu familia, să asigurăm conducerea de către partid a întregii activităţi de formare şi educare a tineretului — viitorul patriei noastre! (Aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — tinerii!” „Ceauşescu şi poporul!”).

În întreaga activitate cultural-educativă un rol important îl au literatura, muzica, artele plastice, teatrul, cinematografia. Toate aceste sectoare importante ale activităţii cultural-educative trebuie să aducă o contribuţie tot mai importantă la realizarea unei culturi revoluţionare, înaltele. Literatura trebuie să realizeze opere care să redea, cit mai varlat ca stii şi formă, marile realizări obţinute, să înfăţişeze epopea transformării revoluţionare a patriei, să ogîndească lupta revoluţionarilor comunişti şi democraţi în anii ilegalităţii, lupta întregului nostru popor pentru edificarea noii societăţi — opere care să stea la baza educaţiei patriotice, revoluţionare a tineretului patriei noastre. Avem nevoie de noi opere de muzică revoluţionară şi patriotică, de noi opere de artă plastică, opere care să redea activitatea uriaşă desfăşurată pe întreg cuprinsul patriei noastre, așa cum avem nevoie de piese de teatru, de filme cu un conţinut mai angajant, care să reflecte eroii noi ai patriei, eroii uriaşelor transformări revoluţionare ale ei realizării din ţara noastră! Avem nevoie de piese şi filme în care eroii să nu reprezinte pe acei oameni, puşii la număr, care încearcă să se sustragă răspunderii de toate generaţiile, inspirată din muncă şi lăca morală şi normele sociale. Nu asemenea oameni sînt eroii patriei noastre! Nu acestia trebuie să-şi găsească loc în piese şi filme — ca, de altfel, în nici un domeniu al creaţiei — ci acei eroi, mii, zeci şi sute de mii, care fac totul pentru a asigura înălţarea patriei pe noi culmi de progres şi civilizaţie! Acestia sînt, de fapt, şi participanţii activi la creaţia cultural-artistică de masă, acestia sînt adevăraţii făturaorii ai României socialiste, deci şi ai culturii socialiste! (Aplauze puternice, prelungite).

Oamenii de artă, de cultură, din toate domeniile, trebuie să se angajeze ferm şi să creze cu poporul şi pentru popor, să se inspire din izvorul viu, vesnic al naţiunii noastre, din creaţia şi din felul de a fi al poporului nostru! Numai o asemenea cultură, o asemenea activitate literar-artistică, de toate genurile, inspirată din muncă şi viaţa poporului va avea, într-adevăr, o contribuţie uriaşă la întreaga operă de transformare a societăţii, de formare a omului nou, cu un înalt spirit revoluţionar, constructor conştient al socialismului şi comunismului în România! (Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul!”).

Avem multe realizări bune în domeniul creaţiei artistice din toate domeniile. Partidul, întregul popor dau o înaltă apreciere tuturor acestor realizări valoroase; dar în noua etapă a revoluţiei socialiste avem cerinţe noi. De aceea, doresc ca de la această înaltă tribună a Congresului educaţiei politice şi culturii socialiste să adresez tuturor creatorilor din toate domeniile chemarea de a acţiona şi ei în spirit revoluţionar, în spiritul uriaşelor transformări care au loc, de a lucra şi crea împreună cu poporul, pentru popor, pentru dragostea faţă de muncă, de adevăr. De altfel, poporul nostru spune că trebuie să se asigure tineretului „cei 7 ani de acasă”. Dar nu numai tineretului! (Vii aplauze).

Dar, în acelaşi timp, un rol important revine şcolii, învăţămîntului, care trebuie să asigure educarea tineretului, care îşi petrece 12—15 ani în şcoală — încredinţat — şi mai rău îndeosebi la televiziune — trebuie să reflecte mai bine activitatea uriaşă desfăşurată de întregul popor în diferite domenii, marile realizări şi trans-

Continuare în pag. 4-a

Cuvântarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu

Urmare din pag. a 3-a

formări ce au loc în patria noastră. Radioul și televiziunea trebuie să redea — prin conferințe, prin filme, piese, cintețe și alte forme specifice — tot ceea ce este mai avansat, să contribuie la generalizarea și extinderea noului și la înălțarea stării de lucruri negative, să acționeze în așa fel încât să aibă o contribuție tot mai importantă la întreaga activitate politico-educativă și culturală.

De asemenea, presa, inclusiv presa literară, trebuie să redea într-o formă mai vie munca și activitatea creatoare a poporului nostru, să combată cu hotărâre stările de lucruri negative, concepțiile și atitudinile înapoiate față de muncă, de viață, de morală, să promoveze noul în toate domeniile, să generalizeze rezultatele cele mai bune, să asigure unirea tuturor forțelor întregii națiuni într-o direcție unică, a împlinirii programelor de dezvoltare economico-socială a patriei.

Trebuie să facem astfel încât toate mijloacele politico-educative și culturale de dezvoltare a patriei noastre să acționeze într-un mod unitar, într-o singură direcție, să-și facă un titlu de onoare din a împlini neabătut hotărârile Congresului al III-lea. Programul partidului de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. (Aplauze puternice).

Așa cum am mai menționat, să pornim întotdeauna de la faptul că activitatea politico-educativă, de formare a omului nou, constructor constient al socialismului, să devină un factor determinant al întregii activități în împlinirea obiectivelor de dezvoltare a patriei noastre. Întreaga activitate să devină un far care să lumineze calea întregii națiuni spre noi victorii! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu, România — stîmna noastră și mindria!”).

„Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța!”, „Ceauşescu, eroism — România, comunism!”.

Teorie organizată de masă și obștești au o mare răspundere în asigurarea desfășurării unei largi activități politico-educative și culturale. Aș sublinia, în acest cadru, marea răspundere și rolul important pe care îl au sindicatele, organizațiile Uniunii Tineretului Comunist și, de asemenea, Frontul Democratiei și Unității Socialiste, ca organism politic al întregii noastre națiuni.

Trebuie să facem astfel încât fiecare casă de cultură, fiecare club, fiecare cămin cultural, fiecare leaur și aşezămint de cultură să devină un puternic centru al activității politico-educative, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară!

În toate unitățile economico-sociale trebuie să se dezvolte și să mărităm activitatea cultural-artistică și politico-educativă. Să facem ca fiecare unitate economico-socială să devină un puternic centru, o cetate a producției, dar și o cetate a educației și culturii, o cetate a luptătorilor revoluționari pentru construcția socialismului și comunismului! (Aplauze puternice, prelungite).

Este necesar ca toate comitetele de cultură și educație socialistă, inclusiv Consiliul Culturii și Educației Socialiste să-și perfecționeze continuu activitatea, să asigure coordonarea și desfășurarea în cele mai bune condiții a muncii culturale-educative în toate sectoarele.

În conformitate cu rolul politic conducător al partidului se impune ca toate organele și organizațiile de partid să acorde o atenție mai mare activității politico-educative, culturale, asigurând ridicarea continuă a conștiinței socialiste, revoluționare, formarea omului nou, care să acționeze în toate împrejurările, în noua sa calitate de proprietar, de producător, de stăpîn a tot ceea ce se înfăptuiește în România, să participe activ la conducerea tuturor sectoarelor, vieții economice și sociale, a activității generale a țării.

Îmbinînd în mod armonios munca pentru realizarea planului cu activitatea politico-educativă, trebuie să facem astfel încât fiecare unitate, fiecare județ, fiecare localitate să se ridice la nivelul înaltelor răspunderi și al rolului care îi revine în cadrul democrației muncitorești revoluționare! Să asigurăm întărirea continuă a unității întregii noastre națiuni, în cadrul Frontului Democratiei și Unității Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român! (VII și puternice aplauze).

Să facem totul pentru ca și activitatea politico-educativă și culturală să-și îndeplinească rolul tot mai important pe care îl are în întreaga activitate de împlinire a Programului partidului, în ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, în întărirea continuă a forței materiale și spirituale a României, a independenței și suveranității patriei noastre socialiste! (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu, România — stîmna noastră și mindria!”).

Stimați tovarăși,

Pornind de la obiectivele și orientările politicii internaționale a partidului și statului nostru, activitatea politico-educativă și culturală trebuie să educe oamenii muncii, să dezvolte tineretul patriei noastre, în spiritul prieteniei și colaborării, al solidarității cu țările socialiste, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele realiste, progresiste de pretutindeni, cu toate popoarele care se pronunță pentru dezarmare, pentru pace, pentru concurență în realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

Educația oamenilor muncii, a tineretului în spiritul păcii trebuie să constituie una din trăsăturile generale ale activității politico-educative de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică.

Cultura, arta, toate mijloacele de informare în masă trebuie să promoveze activ principiile politicii externe a partidului și statului nostru privind colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orientare socială.

În întreaga activitate politico-educativă, culturală trebuie să se sublinieze cu putere justele principii politicii externe a României socialiste, bazată pe egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamăstecul în treburile interne și avantajul reciproc.

Este necesar să avem permanent în vedere că împlinirea programelor și planurilor de dezvoltare ale poporului nostru, ca de altfel ale tuturor popoarelor lumii nu se pot realiza decît în condiții de pace și colaborare internațională. În acest cadru trebuie subliniat că și realizarea unei culturi înaintate, puse în slujba omului, a poporului, se poate realiza și dezvolta

numai în condiții de pace și o largă colaborare internațională.

Omenirea se află într-o epocă de profunde transformări, care impun un nou mod de gândire și de soluționare a problemelor complexe ale războiului și păcii, ale dezvoltării economico-sociale. Frontul ideologic, politic și al culturii trebuie să aibă un rol activ în eliberarea noulor realități și în elaborarea concluziilor pentru activitatea viitoare.

Situația internațională continuă să fie deosebit de complexă și gravă. Continuă cursa înarmărilor, acumularea de noi și noi arme nucleare, chimice și a altor arme de distrugere în masă. Se mențin, și chiar s-au agravat, o serie de conflicte și tensiuni în diferite zone ale planetei noastre. Asistăm la agravarea crizei economice mondiale, îndeosebi a situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. Continuă politica de forță, de amenințare cu forța, de amestec brutal în treburile interne ale altor state. Se mențin și se dezvoltă o serie de contradicții între diferite state și grupuri de state, iar în ultima vreme asistăm la amplificarea contradicțiilor dintre țările bogate și sărace, care devine cea mai puternică contradicție a epocii noastre. În general, se poate spune că se dezvoltă puternic o nouă criză socială, morală și politică ce pune cu putere la ordinea zilei necesitatea unei abordări noi a problemelor sociale, politice, a realizării unor relații noi, democratice.

Faptele, realitatea demonstrează că pe plan mondial există încă puternice cureuri reacționare, imperialiste, care se orientează spre politica de forță, de dominație, stimulînd cursa înarmărilor și politica de confruntare și război.

În același timp, s-au dezvoltat și se afirmă cu tot mai multă putere forțele antiimperialiste realiste, care doresc dezarmarea, paacea, noi relații internaționale, bazate pe egalitate și respect reciproc. Aceste forțe — în continuă ascensiune — pot să determine, acționînd unite, schimbarea cursului evenimentelor internaționale, victoria politicii de pace și colaborare.

Trebuie să spunem însă că în raportul de forțe dintre cele două tendințe diametral opuse din viața internațională s-a realizat un anumit echilibru — și trebuie să pornim de la aceasta! Aceasta impune o întărire a solidarității și luptei forțelor care se pronunță pentru o politică nouă, pentru dezarmare și pace, pentru schimbarea cursului evenimentelor, pentru a bara calea spre o catastrofă nucleară, pentru a asigura pacea în lume! Existența armelor nucleare, a altor arme de distrugere în masă pune cu tărie necesitatea unei abordări noi a problemelor războiului și păcii. De altfel, ne aflăm într-o asemenea situație cînd un nou război mondial — în care s-ar folosi inevitabil armele nucleare — este de neconceput, pentru că el ar însemna distrugerea întregii omeniri, a înșelării condițiilor existenței vieții pe Pămînt.

În nou mod de gândire trebuie să se plece de la faptul că armele nucleare, în milniele oricui s-ar afla, nu pot asigura pacea, ci sînt arme ale distrugerii civilizației, a vieții. Deci, problema fundamentală a epocii contemporane o constituie onirica cursă înarmărilor. În primul rînd a celor nucleare, trecerea la măsuri de dezarmare, apărarea dreptului suprem al oamenilor la existență.

Multe din problemele grave, economice, dar și sociale și politice, sînt determinate de uriașele cheltuieli pentru înarmare, care se ridică în acest an la peste un trilion de dolari. O reducere cu 20—30 la sută a acestor cheltuieli ar crea mari posibilități pentru soluționarea unor probleme sociale — ca șomajul, analfabetismul, bolile și alte asemenea probleme care afectează grav situația a zeci și sute de milioane de oameni — ar da o

noiuă perspectivă tineretului, de muncă, de viață.

În soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane, Europa poate și trebuie să aibă un rol mai important. Țările europene trebuie să-și asume răspunderi mai mari, să fie mai active și să acționeze pentru a impune realizarea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare în domeniul armelor nucleare, al dezarmării și păcii, precum și pentru soluționarea problemelor economice.

România acționează cu toată hotărârea pentru dezvoltarea concurenței cu toate țările europene, pentru întărirea încrederii, pentru dezarmare, securitate și pace.

Participăm activ la Conferința de la Viena și milităm pentru încheierea ei cu rezultate cât mai bune, pentru a se face pași concreți pe calea dezarmării, a dezvoltării colaborării, științei, tehnicii, a întăririi concurenței între toate statele continentului nostru.

Ne pronunțăm pentru o Europă unită, bazată pe respectarea orînduirilor sociale din fiecare țară, o Europă a păcii și colaborării, fără arme și fără războie, o Europă care să-și concentreze forțele în direcția progresului economic-social, a dezvoltării puternice a științei și culturii, a unei culturi puse în slujba omului, a popoarelor. (Aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — pace!”).

România se pronunță ferm pentru dezvoltarea largă a colaborării între toate statele din Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și buneii vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine.

În acest sens, dorim să menționăm propunerile României și Greciei de a organiza o întâlnire, la nivel înalt, între șefii de state și guverne din țările balcanice, la București, în cadrul căreia să se discute problemele dezvoltării colaborării și întăririi prieteniei dintre țările noastre.

Sustinem, de asemenea, realizarea unor zone fără arme nucleare în nordul și centrul Europei, a altor măsuri de dezarmare și concurență pe continentul european și în alte regiuni ale lumii.

Trebuie să spunem deschis că arta și cultura, umanismul sînt incompatibile cu politica de încordare și război. Cultura, arta nu se pot dezvolta decît în condiții de colaborare, de pace!

România se pronunță cu toată hotărârea pentru încetarea tuturor conflictelor existente în diferite părți ale lumii, pentru soluționarea acestora și a oricăror probleme litigioase dintre state numai și numai prin tratative. Pornind de la aceasta, țara noastră se pronunță pentru organizarea unei conferințe internaționale în problemele Orientului Mijlociu, cu participarea tuturor țărilor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, a Israelului și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate.

Am salutat rezoluția Consiliului de Securitate care se pronunță pentru încetarea în cel mai scurt timp a războiului dintre Iran și Irak și soluționarea politice a tuturor problemelor dintre cele două state, prin tratative.

Ne îngrijorăm în mod deosebit situația gravă care s-a creat în Golf, care poate duce, în orice moment, la o agravare și la o extindere a războiului. Considerăm că este necesar să se treacă la retragerea tuturor navelor străine din Golf, să se intensifice eforturile

pentru încetarea războiului dintre Irak și Iran, pentru asigurarea navigației libere în această regiune, pe toate oceanele și mările lumii.

Consecvență politicii sale, România susține activ lupta de eliberare națională a popoarelor, acordă sprijin activ S.W.A.P.O. pentru independența Namibiei, condamnă cu toată fermitatea politica rasistă de apartheid din Africa de Sud, acțiunile grave ale acestei țări în adresa statelor independente și suverane vecine.

Avînd în vedere situația internațională gravă, care afectează profund toate popoarele, dar mai cu seamă țările în curs de dezvoltare, ca urmare a crizei economice, a politicii financiar-monetare inechitabile și a măsurilor protecționiste adoptate de țările dezvoltate, ne pronunțăm pentru soluționarea globală a acestor probleme, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noi ordini economice mondiale, bazată pe deplină egalitate și echitate în relațiile dintre state.

Considerăm necesară, în acest sens, organizarea unei conferințe internaționale, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, cu participarea activă a țărilor dezvoltate, cit și a țărilor în curs de dezvoltare, pentru soluții reciproce acceptabile în problema datorilor externe — inclusiv a datorilor extrem de mari ale țărilor în curs de dezvoltare — care să deschidă calea lichidării subdezvoltării și realizării noi ordini economice mondiale.

Probleme complexe și deosebit de grave — politice, militare, economice și sociale — ale vieții internaționale, ale asigurării păcii, impun participarea activă, în condiții de deplină egalitate, la soluționarea lor, a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau orînduire socială. Considerăm că un rol deosebit revine țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, statelor nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt direct interesate într-o politică de colaborare și de pace.

Ne pronunțăm pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea democrației, cu participarea largă a tuturor țărilor, a problemelor complexe ale vieții mondiale.

Mai mult ca oricînd este necesar să se intensifice lupta forțelor realiste și progresiste, a tuturor popoarelor, împotriva înarmărilor, pentru eliminarea armelor nucleare, a războiului însuși din viața omenirii, pentru apărarea dreptului fundamental al națiunilor, al oamenilor la existență, la independență și pace. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu, România — pacea și prietenia!”).

Stimați tovarăși,

Lucrările Congresului educației politice și culturii noi, revoluționare, privesc toate laturile vieții societății socialiste românești, pe toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de vîrstă, de sex sau origine națională.

Congresul, prin dezbaterea și hotărârile sale, trebuie să dea răspuns la noile probleme privind dezvoltarea economico-socială, a educației și culturii, să ducă la unirea tuturor forțelor din domeniul educației, artei și culturii într-o direcție unică.

Să întîmpinăm la 23 August 43

de ani de la revoluția de eliberare socială și națională și la 30 Decembrie 40 de ani de la proclamarea Republicii cu noi și mărețe realizări în toate domeniile! Într-o activitate de pregătire a Conferinței Naționale a partidului trebuie să ducă la desfășurarea unei largi activități politico-educative, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară. (VII aplauze).

Pornind de la obiectivele strategice stabilite de Congresul al III-lea, de la Programul ideologic al partidului, activitatea politico-educativă, cultural-artistică, de creație, din toate domeniile, trebuie să dezvolte larg spiritul revoluționar al oamenilor muncii, al tineretului, în vederea împlinirii neabătute a obiectivelor dezvoltării patriei noastre și ridicării ei pe noi culmi de progres și civilizație.

În realizarea acestor obiective dispunem de tot ce este necesar — și, mai cu seamă, dispunem de forțe puternice în marele front al educației, artei, culturii, al creației.

Congresul trebuie să dea o orientare clară și să dinamizeze activitatea din aceste importante domenii de activitate, să determine realizarea unui spirit nou, revoluționar în munca și viața tuturor lucrătorilor din marele front al educației și culturii.

Să facem astfel încît toți lucrătorii din aceste sectoare de activitate să acționeze ca adevărați militanți revoluționari, devotați partidului și poporului, cauzei socialismului, să contribuie, prin întreaga lor activitate, la dezvoltarea conștiinței revoluționare, la formarea omului nou — constructor constient al noi orînduirii sociale!

Într-o strînsă unitate cu toți oamenii muncii, cu întregul popor, sub conducerea partidului, marele front al educației, creației și culturii să asigure ca știința, învățămîntul, activitatea politico-educativă și culturală să devină o puternică forță care să lumineze calea în mersul ferm înainte al patriei pe culmile tot mai înalte ale civilizației comuniste! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.”, „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța!”).

Am convingerea că lucrările congresului vor răspunde pe deplin cerințelor partidului, ale etapei actuale de dezvoltare a patriei noastre, vor constitui un moment important în ridicarea întregii activități politico-educative, artistice, culturale și de creație la nivelul înaltelor exigențe, al cerințelor de dezvoltare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de întărire continuă a vieții materiale și spirituale, a independenței și suveranității României! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.”, „Ceauşescu, eroism — România, comunism!”).

Cu această convingere, urez succes deplin lucrărilor congresului! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.”, „Ceauşescu și poporul!”). „Ceauşescu, România — stîmna noastră și mindria!”). Într-o atmosferă de mare entuziasm și puternică unitate, toți cei prezenți în marea sală a congresului se ridică în picioare și ovacionează îndelung pentru Partidul Comunist Român — forța conducătoare a întregii națiuni, pentru secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceauşescu).

Să întîmpinăm la 23 August 43

Stimați tovarăși,

Lucrările Congresului educației politice și culturii noi, revoluționare, privesc toate laturile vieții societății socialiste românești, pe toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de vîrstă, de sex sau origine națională.

Congresul, prin dezbaterea și hotărârile sale, trebuie să dea răspuns la noile probleme privind dezvoltarea economico-socială, a educației și culturii, să ducă la unirea tuturor forțelor din domeniul educației, artei și culturii într-o direcție unică.

Să întîmpinăm la 23 August 43

Stimați tovarăși,

Lucrările Congresului educației politice și culturii noi, revoluționare, privesc toate laturile vieții societății socialiste românești, pe toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de vîrstă, de sex sau origine națională.

Congresul, prin dezbaterea și hotărârile sale, trebuie să dea răspuns la noile probleme privind dezvoltarea economico-socială, a educației și culturii, să ducă la unirea tuturor forțelor din domeniul educației, artei și culturii într-o direcție unică.

Să întîmpinăm la 23 August 43

Stimați tovarăși,

Lucrările Congresului educației politice și culturii noi, revoluționare, privesc toate laturile vieții societății socialiste românești, pe toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de vîrstă, de sex sau origine națională.

Congresul, prin dezbaterea și hotărârile sale, trebuie să dea răspuns la noile probleme privind dezvoltarea economico-socială, a educației și culturii, să ducă la unirea tuturor forțelor din domeniul educației, artei și culturii într-o direcție unică.

Să întîmpinăm la 23 August 43

HOTĂRÎRE privind adoptarea cuvîntării tovarăşului Nicolae Ceauşescu ca document programatic al întregii activități politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare și formare a omului nou, de înflorire a culturii socialiste

Congresul educației politice și culturii socialiste dă o înaltă apreciere magistralei cuvîntării a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, document de o inestimabilă valoare ideologică și politică, teoretică și practică, ce înfățișează, pe baza unei profunde analize a marilor transformări revoluționare petrecute în societatea noastră, a cerințelor și exigențelor noi etape de dezvoltare socialistă a României, obiectivele și orientările fundamentale pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități politico-educative, de dezvoltare a conștiinței socialiste, de formare a omului nou, înaintat, de înflorire și înnoirea spirituală a vieții întregului nostru popor.

Congresul își însușește, în unanimitate, tezele, ideile și orientările cuprinse în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu și adoptă acest strălucit document drept program de muncă și acțiune al întregii activități de educație socialistă a maselor, de ridicare a nivelului politic, ideologic și cultural al tuturor membrilor societății, de creștere a contribuției muncii politico-educative la dezvoltarea generală, economico-socială a țării, la împlinirea Programului partidului de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Un moment semnificativ

Urmare din pag. 1

Istoria, lupta și munca poporului, ideile și idealurile de libertate și independență, de dreptate națională și socială, înaltele exemple de patriotism și abnegație ale înaintașilor, prezentul eroic și înfloritor, marile eforturi socialiste, epopea noastră și creațiile sînt abordate într-o cuprinzătoare sinteză și o viziune dialectică programatică pentru definirea înșelă a rosturilor și modalităților culturii și educației, pentru tot ceea ce antrenează ele ca efort și se constituie în experiențe vii modelatoare, pentru a se situa la înălțimea cerințelor și așteptărilor. „Întreaga activitate politico-educativă, culturală, subliniază secretarul general al partidului, trebuie să aibă drept scop formarea unui om cu înalte calități morale politice, înzestrat în forțele poporului, ale societății, hotărît de a-și aduce întreaga contribuție la împlinirea Programului partidului, la dezvoltarea generală a patriei, de a fi întotdeauna la datorie și de a acționa ca adevărat revoluționar în toate împrejurările.”

La încheierea lucrărilor celui de al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste a luat cuvîntul tovarășa Elena Ceauşescu. Au fost relevate profunzimea dezbaterilor, din plin și pe secțiuni, aria problematică vastă pe care au cuprins-o lucrările acestui important forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, căile și direcțiile de acțiune pentru perfecționarea muncii de educație politică, ideologică, pentru creșterea substanțială a aportului culturii și educației în opera de formare și afirmare a conștiinței comuniste, patriotice și revoluționare înaintate.

CONGRESUL AL III-LEA AL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE

Cuvîntarea tovarăsei Elena Ceaușescu la încheierea lucrărilor congresului

Stimați tovarăși,

Cel de-al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste își încheie lucrările într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, revoluționară, de deplină unitate în jurul partidului, al secretarului său general, cu hotărîrea fermă a oamenilor muncii din acest important sector de a acționa cu toate forțele pentru creșterea rolului și contribuției muncii politico-educative și culturale la întreaga operă de dezvoltare a societății noastre socialiste. (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul!”).

Congresul a dat o înaltă apreciere importantei cuvîntări a secretarului general al partidului, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășii Nicolae Ceaușescu, și a adoptat-o, în deplină unanimitate, ca document programatic al întregii activități politico-educative, de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al socialismului și consummării în România. (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceaușescu, România — stîmna noastră și mîndria!”).

În cadrul congresului, tovarășii care au luat cuvîntul, în plen și în secțiuni, au analizat în spirit critic și autocritic activitatea desfășurată, subliniind atât realizările și experiența bună obținute, cât și neajunsurile care s-au manifestat în acest domeniu. A fost evidentiată contribuția de seamă pe care activitatea politico-educativă și culturală a adus-o la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate, de ridicare continuă a nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor. O dată cu creșterea forțelor de producție, au cunoscut o puternică dezvoltare știința, învățămîntul, cultura, — factori de cea mai mare însemnătate în edificarea cu succes a societății socialiste multilaterale dezvoltate, în creșterea calității muncii și vieții întregului popor.

Totodată, dezbaterile din cadrul congresului au pus în evidență faptul că activitatea politico-educativă și culturală nu se ridică încă la înălțimea condițiilor create, a exigențelor sporite puse de partid, de dezvoltare puternică a bazei tehnico-materiale a societății noastre. Hotărîrile adoptate de congres constituie o angajare fermă a tuturor oamenilor muncii din acest sector de a acționa cu cea mai mare fermitate pentru împlinirea acestei rămîneri în urmă, pentru perfecționarea și ridicarea la un nivel superior a întregii activități politico-educative și culturale.

Se poate spune că, prin întreaga sa desfășurare, congresul a constituit încă o manifestare puternică a democrației noastre multilaterale revoluționare, care asigură participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii, a întregului popor la dezbaterile și elaborarea tuturor hotărîrilor ce privesc dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate, la conducerea societății, la înfăptuirea consecventă a politicii partidului, a programului general de dezvoltare economică și socială a patriei, de creștere a gradului de civilizație materială și spirituală a întregii națiuni. (Aplauze și prelungite).

Tovarăși,

În spiritul și pe baza orientărilor cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, congresul nostru a adoptat un program cuprinzător de acțiune pentru toate domeniile activității politico-educative și culturale. Trebuie să trecem cu toată hotărîrea la realizarea în viață a acestui program! Sa facem astfel încît activitatea politico-educativă să aibă un rol tot mai important în înfăptuirea planului și a programului de dezvoltare economică și socială a țării, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu, roșin — România, comunism!”).

În centrul întregii activități politico-educative trebuie să stea realizarea obiectivului privind trecerea României la un stadiu nou de dezvoltare, creșterea intensivă a producției, noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară, realizarea unei profunde revoluții în însuși modul de a gândi și acționa al poporului nostru. Orientarea fundamentală, de bază a activității politico-educative trebuie să o constituie educarea pentru muncă, pentru participarea activă, conștientă și responsabilă la îndeplinirea sarcinilor de producție, a planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

Activitatea politico-educativă trebuie să ducă la creșterea nivelului de conștiință și responsabilitate al fiecărui om al muncii, al fiecărui colectiv, în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune în tehnică, în producție, în asigurarea unei cit mai bune gospodării a avuției obștești, la întărirea proprietății socialiste — baza progresului multilateral al societății noastre.

Să avem permanent în vedere că nivelul conștiinței revoluționare este strîns legat de ridicarea gradului de pregătire profesională, tehnică și culturală — și să acționăm ca întreaga activitate politico-educativă să asigure lărgirea orizontului de cunoștințe politice, tehnice și culturale al fiecărui om al muncii, al întregului popor. Trebuie să dezvoltăm spiritul de inițiativă și răspundere în înfă-

ptate, a planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

Activitatea politico-educativă trebuie să ducă la creșterea nivelului de conștiință și responsabilitate al fiecărui om al muncii, al fiecărui colectiv, în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune în tehnică, în producție, în asigurarea unei cit mai bune gospodării a avuției obștești, la întărirea proprietății socialiste — baza progresului multilateral al societății noastre.

Să avem permanent în vedere că nivelul conștiinței revoluționare este strîns legat de ridicarea gradului de pregătire profesională, tehnică și culturală — și să acționăm ca întreaga activitate politico-educativă să asigure lărgirea orizontului de cunoștințe politice, tehnice și culturale al fiecărui om al muncii, al întregului popor. Trebuie să dezvoltăm spiritul de inițiativă și răspundere în înfă-

ptate, a planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

ptate, a planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

Activitatea politico-educativă trebuie să ducă la creșterea nivelului de conștiință și responsabilitate al fiecărui om al muncii, al fiecărui colectiv, în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune în tehnică, în producție, în asigurarea unei cit mai bune gospodării a avuției obștești, la întărirea proprietății socialiste — baza progresului multilateral al societății noastre.

Să avem permanent în vedere că nivelul conștiinței revoluționare este strîns legat de ridicarea gradului de pregătire profesională, tehnică și culturală — și să acționăm ca întreaga activitate politico-educativă să asigure lărgirea orizontului de cunoștințe politice, tehnice și culturale al fiecărui om al muncii, al întregului popor. Trebuie să dezvoltăm spiritul de inițiativă și răspundere în înfă-

ptate, a planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al întregului popor.

știnței socialiste, în formarea de convingeri și trăsături morale înaintate, a unei atitudini noi, responsabile față de muncă și de societate, față de interesele dezvoltării României, de ridicare a ei pe noi culmi de progres și civilizație! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul, România — stîmna noastră!”).

La baza întregii activități politico-educative trebuie să stăm permanent concepția revoluționară, materialist-dialectică despre lume și viață a partidului nostru, principiile socialismului științific. Numai astfel vom putea contribui la înarmarea oamenilor muncii cu înțelegerea clară a fenomenelor din natură și societate, vom asigura ca întregul popor să acționeze cu toate forțele și în mod conștient pentru a-și făuri viitorul liber, demn și fericit, viitorul socialist și comunist! (Aplauze puternice, îndelungate).

Un rol hotărîtor în dezvoltarea și răspîndirea științei și culturii, în pregătirea tineretului pentru muncă și viață, în formarea omului nou și dezvoltarea conștiinței socialiste, revoluționare îl au școala, învățămîntul nostru de toate gradele. Este, de aceea, o îndatorire de înaltă răspundere a cadrelor didactice din întregul învățămînt de a asigura pregătirea temeinică a tinerii generații, formarea de cadre de muncitori, tehnicieni, specialiști cu un orizont larg de cunoștințe științifice, tehnice și culturale, cu o concepție înaintată despre lume și viață, pătrunse de un puternic spirit revoluționar, profund devotate cauzelor socialismului și comunismului.

În condițiile revoluției tehnico-științifice moderne crește puternic rolul și contribuția științei în întreaga dezvoltare a societății noastre. Este necesar, de aceea, să asigurăm răspîndirea largă a cunoștințelor științifice în rândurile oamenilor muncii, cunoașterea și însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, ale cunoașterii universale.

Întreaga activitate politico-ideologică și culturală trebuie să aducă o contribuție deosebită la educarea în spiritul patriotismului socialist, revoluționar, al dragostei față de patrie, partid și popor, față de națiunea noastră socialistă. Să așezăm la baza acestei activități așit cunoașterea temeinică a înfăptuirii istorice și a marilor transformări revoluționare, care au schimbat viața întregii țări în anii construcției socialiste, cit și cunoașterea aprofundată a istoriei naționale, a eroismului înaintașilor care au luptat și au înfruntat primejdiile pentru a apăsa și păstra ființa națională a poporului român, dreptul său la o viață liberă, independentă! (Aplauze și urale îndelungate; se scandează „Ceaușescu și poporul, România, viitor!”).

Tovarăși,

O puternică manifestare a culturii noastre socialiste, a caracterului său de masă, profund democratic o constituie Festivalul național „Cîntarea României”, care reprezintă cel mai larg cadru de participare a maselor populare la viața și la creația cultural-artistică, la dezvoltarea și afirmarea tot mai puternică a genului creator al poporului român, a tuturor talentelor culturale-artistice și tehnico-științifice din rândurile muncitorilor, țărănilor și intelectualiilor, ale întregului nostru popor. Folosind experiența acumulată pînă acum, să acționăm pentru dezvoltarea și diversificarea continuă a formelor de manifestare a festivalului! Să asigurăm participarea activă a oamenilor muncii din toate unitățile economice-sociale, din toate orașelor și comunei la activitatea de

creație tehnică și cultural-artistică din cadrul festivalului, contribuind direct, pe această cale, la ridicarea nivelului cultural, la formarea omului nou, la făurirea civilizației și culturii socialiste în România!

O răspundere deosebită în dezvoltarea și afirmarea culturii noastre socialiste, a creației culturale-artistice revine uniunilor de creație. Literatură, muzică, artele plastice, teatrul, cinematografia, creația artistică, în general, au mîmbogă și îndatorirea de a crea și îmbogăți patrimoniul național cu noi opere valoroase, pătrunse de umanism revoluționar, de profundă încredere în marile noastre idealuri comuniste, care să servească dezvoltării conștiinței socialiste, educării omului nou, să redea, în forme originale cit mai variate, preocupările și aspirațiile poporului, lupta și munca sa pentru construirea socialismului și comunismului. (Aplauze puternice, îndelungate).

De asemenea, presa, radioul, televiziunea, toate mijloacele de informare în masă trebuie să-și perfecționeze activitatea — să redea — prin mijloacele specifice de care dispun — activitatea uriașă desfășurată de întregul popor, marile realizări și transformări revoluționare ce au loc în patria noastră, să unească și să mobilizeze larg energiile creatoare ale întregului popor în opera de construire a societății noi, socialiste.

În organizarea și desfășurarea activității culturale-educative, o mare răspundere revine Consiliului Culturii și Educației Socialiste, precum și comitetelor județene de cultură și educație, care trebuie să asigure ca toate instituțiile și mijloacele culturale-educative ale societății noastre să-și unească forțele și să-și îmbunătățească continuu activitatea, să desfășoare cele mai eficiente acțiuni care să contribuie la lărgirea orizontului cultural al oamenilor muncii, la mobilizarea lor în înfăptuirea politicii de construcție socialistă, de dezvoltare economică și socială a patriei.

La buna organizare și desfășurare a activității politico-educative și cultural-artistice trebuie să participe activ și să aducă o contribuție nemijlocită sindicatele, organizațiile de tineret, de femei, toate organizațiile și organizațiile Frontului Democratice și Unității Socialiste, care reușesc, practic, în cadrul lor, toate categoriile de oameni ai muncii.

Întreaga activitate politico-educativă și culturală trebuie să se desfășoare sub conducerea nemijlocită a partidului, a organelor și organizațiilor sale. Comitetele județene, municipale, orașenești și comunale au datoria să asigure îndrumarea și orientarea întregii activități politico-educative și culturale, astfel încît această să aducă o contribuție hotărîtoare la ridicarea nivelului de pregătire politică, ideologică și tehnico-profesională a oamenilor muncii, la dezvoltarea spiritului revoluționar și a responsabilității în muncă și în viață, la realizarea unei adevărate revoluții în gîndire și acțiune, fiecărui om al muncii, a întregului popor. (Vii și îndelungate aplauze).

Tovarăși,

Acționînd pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru progresul necontenit al științei, învățămîntului și culturii, partidul și statul nostru acordă, totodată, o atenție deosebită evoluției vieții mondiale, participă activ la eforturile pentru promovarea fermă a politicii de pace și colaborare internațională.

În actualele împrejurări internaționale nu există problemă mai importantă decît aceea de a se face tot pentru oprirea curselor înarmărilor și trecerea la dezarmare, pen-

tru apărarea păcii și vieții popoarelor! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceaușescu — pace!”, „Dezarmare — pace!”).

Este mai necesar ca oricînd ca toate popoarele, forțele înaintate de pretutindeni — în rîndurile cărorora oamenii de știință, cultură și artă reprezintă un detașament important al luptei pentru pace și progres — să-și unească eforturile și să-și conlucreze tot mai strîns în vederea preîntîmpinării războiului, a unei catastrofe nucleare, pentru a asigura triumful politicii de pace și colaborare.

Congresul nostru a dat expresie angajamentului ferm al tuturor oamenilor de cultură și artă din țara noastră de a acționa cu hotărîre, împreună cu întregul popor, pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și statului nostru de pace și colaborare, de dezarmare, pentru a face tot mai puternic auzit glasul de pace al României, voința și hotărîrea poporului român de a lupta cu cea mai mare fermitate pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor — la viață, la pace, la dezvoltare liberă și demnă! (Vii și îndelungate aplauze).

De la tribuna acestui înalt forum al educației și culturii socialiste, să adresăm tuturor oamenilor de cultură, știință și artă din Europa și din întreaga lume chemarea de a ne uni forțele și a lupta activ pentru dezarmare, pentru pace și colaborare, pentru apărarea minunatelor cuceriri ale cunoașterii și civilizației umane, de a face ca ele să servească întotdeauna progresului și bunăstării popoarelor, libertății și independenței tuturor națiunilor lumii! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!”).

În încheiere, doresc să exprim convingerea că lucrările congresului, documentele pe care le-am adoptat se vor înscrie ca un moment de seamă în întreaga activitate politico-educativă și culturală.

Disponem de tot ce este necesar, de un detașament puternic de activități de partid și de stat în domeniul ideologiei, educației și culturii. Să facem totul pentru a asigura ridicarea la un nivel tot mai înalt a întregii munci de educare și formare a omului nou — constructor al socialismului și consummării pe pămîntul patriei! (Aplauze puternice, îndelungate).

Să întîmpinăm Conferința Națională a partidului și a 40-a aniversare a proclamării Republicii cu realizări tot mai mari în îndeplinirea planului pe acest an și pe întregul cîincinal! Să facem ca activitatea politico-educativă și culturală să-și aducă contribuția la obținerea unor realizări cit mai însemnate în toate domeniile. La înfăptuirea neabătută în viață a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, la ridicarea patriei noastre pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres!

În noua etapă a revoluției socialiste, activitatea politico-educativă și culturală să devină o puternică forță de unire a întregului popor în lupta pentru victoria comunismului în România! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu și poporul!”).

În numele conducerii de partid, vă adresez dumnea noastră, tuturor oamenilor muncii din domeniul educației politice și culturii socialiste, întregului nostru popor cele mai calde urări de noi și tot mai mari succese în întreaga activitate! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu, România — stîmna noastră și mîndria!”).

TELEGRAMA ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

secretar general al Partidului Comunist Român,
președintele Republicii Socialiste România,
de Congresul educației politice
și culturii socialiste

Mult stimată și iubită tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, de înaltă prețuire și profund respect, așteptăm la Congresul educației politice și culturii socialiste și adreseză cel mai fierbinte omagiu pentru inestimabilă și decisivă contribuție teoretică și practică, pe care, cu clarviziune și cetezanță revoluționară, ați adus-o și o aduceți neobosit la edificarea istoricilor opere de dezvoltare socialistă a țării, la fundamentarea amplului program ideologic al partidului, asigurînd înflorirea fără precedent a științei, învățămîntului și culturii naționale, afirmarea plină și personalității umane în societatea românească, îmbogățind necontenit cu noi teze și concepte gîndirea social-politică, socialismul științific.

Împreună cu toți fătătorii bunurilor materiale și spirituale din patria noastră, cu întregul popor, vă exprimăm, și cu acest prilej, cele mai alese sentimente de dragoste și recunoștință pentru nobila și exemplara dumnea noastră activitate

de înălțare a patriei revoluționare consacrată înfăptuirii înalțelor idealuri de libertate și progres ale poporului român, pentru contribuția de o covârșitoare importanță la dezvoltarea multilaterală a României, asigurarea bunăstării și fericirii poporului, la făurirea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, constructor devotat al socialismului și comunismului pe pămîntul scump al țării.

Sub semnul generozității dumnea noastră stîmă și orientări, cu privire la rolul partidului de centru vital al întregii națiuni, la continuitatea procesului revoluționar și promovarea permanentă a spiritului novator, la făurirea socialismului cu poporul și pentru popor, la perfecționarea continuă a democrației muncitorești revoluționare, comuniste, toți cei care lucrăm în domeniul educației politice și culturii socialiste sustinem în mod unanim concepția profund științifică și activitatea intensă pe care o desfășurați pentru perfecționarea necontenită a mun-

ci politico-educative, de formare și mădolare a conștiinței socialiste de educare a tinerelor generații, a tuturor cetățenilor țării în spiritul patriotismului socialist, al dragostei față de patrie, partid și popor, al răspunderii și atașamentului față de marile noastre cuceriri revoluționare. Ne exprimăm și cu acest prilej înaltă prețuire și nelămurită recunoștință pentru grija permanentă pe care o acordă dezvoltării și modernizării continue a învățămîntului și științei, înfăptuirii și afirmării tot mai puternice a culturii naționale, a genului creator al poporului, ca factori fundamentali în formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, în promovarea adevăratului umanism al societății noastre, în edificarea socialismului și comunismului în România.

Gînduri și sentimente de respectuoasă stîmă și considerate, de aleasă prețuire și caldă recunoștință exprimăm, totodată, față de tovarășa academician doctor in-

giner Elena Ceaușescu, eminent om politic și de stat, ilustru savant de amplitudă recunoaștere internațională pentru prodigioasă activitate pe care o desfășoară, cu pasiune și înaltă competență, pentru contribuția deosebită la dezvoltarea impetuasă a științei și învățămîntului, la continuarea înfloririi a culturii în țara noastră.

Congresul educației politice și culturii socialiste vă o înaltă apreciere și își exprimă totala aderență față de magistrala dumnea noastră cuvîntare rostită în deschiderea lucrărilor acestui larg și reprezentativ forum al democrației muncitorești, care se constituie într-o strălucită analiză a marilor prefaceri revoluționare cunoscute de societatea românească în anii socialismului, a realizărilor dobîndite în activitatea politico-educativă, științifică și cultural-artistică, precum și a problemelor privind îmbunătățirea și intensificarea muncii politice, ideologice și culturale-educative desfășurate în rîndul maselor, sporirea eficienței acestora în vederea realizării exemplare a sarcinilor de plan pe anul 1987 și pe întregul cîincinal, înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XIII-lea și a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Aprobind și însușindu-și lîntu totu zezele, ideile și orientările cuprinse în excepționala dumnea noastră cuvîntare, congresul a adoptat-o în unanimitate ca document-programatic de muncă și acțiune revoluționară pentru toți cei ce își desfășoară activitatea în domeniul educației politice și culturii socialiste.

Porînd de la orientările și îndemnulurile cuprinse în ampla și mobilizatoare dumnea noastră cuvîntare vă raportăm că am dezbătut, într-un spirit de înaltă responsabilitate și exigență comunistă, și am adoptat hotărîri de maximă însemnătate pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități politico-ideologice și culturale-educative, în strînsă concordanță cu cerințele noi etape de dezvoltare socialistă a patriei. Pe deplin conștienți de marile răspunderi ce ne revin, analizînd într-un pronunțat spirit critic și autocritic modul în care oamenii muncii din aceste domenii importante de activitate politică și socială au acționat pentru îndeplinirea sarcinilor incredintate de par-

tid, ne angajăm să depunem eforturile strălucitoare în vederea perfecționării necontenite a activității de pregătire politico-ideologică, politică, științifică și culturală a tuturor cetățenilor patriei, contribuind astfel la formarea omului nou, capabil să asigure transparența exemplară în viață a culezătoarelor planului și programe de ridicare a României socialiste pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație.

Reafirmăm și cu acest prilej hotărîrea noastră fermă de a face totul pentru pregătirea ideologică, politică, culturală a tuturor cetățenilor în spiritul concepției științifice a partidului nostru despre lume, societate și om, al nollor norme de etică și echitate în conformitate cu principiile culturale-politice ale societății și de funcționare a economiei socialiste, pentru cultivarea spiritului militant, patriotic, revoluționar, pentru formarea și afirmarea plină și convingătoare politice, filozofice, morale și estetice înaintate ale umanismului socialist. Vom situa în permanență în centrul activității noastre politico-educative și culturale realizarea în cele mai bune condiții a planului și a programelor de organizare și modernizare a producției, creșterea productivității muncii, buna gospodărire și valorificare a resurselor materiale și de muncă ale societății, aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și autogestunii sporite, eficiente economice și asigurarea creșterii necontenite a veniturii naționale, înfăptuirea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor. Prin toate mijloacele de care dispunem vom manifesta mai multă exigență și spirit revoluționar în combaterea mentalităților înopiate, retrograde, a fenomenelor negative manifestate în viața societății, a oricăror încălcări a legilor și normelor de etică și echitate socialistă incompatibile cu concepția partidului nostru despre lume și viață, cu morala comunistă.

Sub directa conducere și îndrumare a organelor și organizațiilor de partid, urmînd neabătut luminosul dumnea noastră exemplu de muncă și viață, vom acționa cu hotărîre pentru a îndeplini în mod exemplar orientările și indicațiile pe care ni le-ați dat în vederea creșterii aportului muncii politico-educative și culturale la însușirea temeinică a con-

cepției revoluționare, materialist-dialectice despre lume și viață, a politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Strîns uniți în jurul partidului, al dumnea noastră, mult iubite și stimabile tovarășe Nicolae Ceaușescu, vă asigurăm că vom face totul pentru a răspunde pe deplin misiunii fundamentale pe care ați pus-o în fața noastră, ca întreaga activitate politico-educativă să se ridice, prin toate coordonatele sale, la nivelul înaltelor cerințe impuse de progresul rapid și sustinut al forțelor de producție, de actuala etapă de dezvoltare a societății românești. Ne vom consacra întreaga noastră energie de muncă și vom acționa cu devotament revoluționar pentru creșterea continuă a rolului activității politico-ideologice și culturale-educative în mobilizarea oamenilor muncii în vederea înfăptuirii exemplare a hotărîrilor înaltului forum al spiritualității românești, ale Congresului al XIII-lea al partidului, a obiectivului strategic privind trecerea României, dină la sfîrșitul acestui deceniu, în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie, aducîndu-ne astfel o contribuție însemnată la ridicarea scumpei noastre patrii, liberă, suverană și independentă, pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație.

Exprimînd gîndurile și simțămîntele tuturor celor ce își desfășoară activitatea în domeniul educației politice și culturii socialiste, ne angajăm în fața partidului și a poporului, a dumnea noastră, mult iubite și stimabile tovarășe secretar general, că nu vom precupeți nici un efort pentru a întîmpina Conferința Națională a partidului și cea de-a 40-a aniversare a Republicii cu noi și tot mai mari realizări în activitatea noastră, participînd cu toate forțele la munca și eforturile întregului popor pentru realizarea cu succes a planurilor de dezvoltare economică și socială a țării pe acest an și pe întregul cîincinal, la transpunerea neabătută în viață a istoricilor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, a luminosului Program de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Expoziția republicană organizată cu prilejul încheierii celei de-a VI-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României” este ilustrativă pentru tot ceea ce reprezintă azi climatul general de cultură, atmosfera de largă emulație și efervescență creatoare în care artele se împletesc într-una de strîns cu munca și viața, făcînd din manifestarea spiritului creator o realitate de netîgdui și cu o paletă cit se poate de vastă a formelor și modalităților sale de expresie. Se află, aici, în această expoziție găzduită de Muzeul de artă al Republicii Socialiste România, imaginea preocupărilor întregii țări, a tuturor generațiilor. O firescă și simbolică alăturare a ceea ce reprezintă azi cîntorii ale gîndului și cugetului revoluționar. Dimensiunea marilor înfăptuiri economice sugerează însuși arcul de timp care, într-o perioadă istorică scurtă, acoperă și concentrează de fapt virtuți și trăsături de epocă. În aceasta constă însăși semnificația creației și se vede, tot mai pregnant, relieful noului sensibilități pe care Festivalul național „Cîntarea României” a consacrat-o, dînd curs împlinirii tuturor talentelor și aptitudinilor: vocații sub semnul cărora se dezvoltă și o nouă atitudine față de muncă și se produc mari transformări de conștiință.

La un loc de cînd în cadrul expoziției se află lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu, opera teoretică vastă prin care secretarul general al partidului a abordat într-o lumină nouă toate laturile dezvoltării noastre pe calea progresului și civilizației socialiste, experiența istorică a partidului și poporului în fătura noului societăți. Sint expuse, de asemenea, lucrările științifice ale tovarășei academiciene doctor inginer Elea Ceaușescu, lucrări ce stau la baza multora dintre realizările din domeniile de vîrf ale economiei noastre. Știința, cultura și arta se regăsesc

într-o necontenită legătură cu activitatea practică, productivă, și în acest fel, organizat din inițiativa secretarului general al partidului, Festivalul național „Cîntarea României” este o cuprinzătoare sinteză a modului de înfăptuire a programului partidului, a politicii culturale și educative. Munca și creația sînt termenii de fond ai acestui festival și ei definesc amploarea deosebită pe care o dobîndește în ultimii ani prezența tuturor categoriilor sociale și îndobîzirea tinerii generații, la toate formele și modalitățile de manifestare științifică, tehnică și culturală, în cluburi, case de cultură și cămine culturale, într-un permanent dialog de sensibilitate și conștiință. Organizată cu prilejul celui de al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste și în cinstea marii sărbători naționale a poporului român, expoziția este totodată și un vibrant omagiu adus conducătorului partidului și poporului, epocii inaugurate de Congresul al IX-lea. Despre democrațismul culturii vorbește această expoziție, despre relația tot mai strînsă dintre cultură și educație, despre participarea nemilcociată la fătura noului orizont de conștiință înaintată, patriotică și revoluționară în cel mai înalt grad.

Cultura poporului, sporierea neincetată a gradului de cultură, lărgirea permanentă a universului de cunoștințe, afirmarea noului în muncă, în viață, o calitate nouă a gîndirii, a creației și în inseparabilă legătură cu cerințele dezvoltării rapide, multilaterale a patriei sînt temeiurile ale unei uriașe activități pe care în sugestivele sale secvențe, Festivalul național „Cîntarea României” le relevă iar expoziția republicană deschisă în aceste zile este un argument cit se poate de limpede în acest sens. Ea documentează asupra unei stări de spirit generale ca și asupra scopurilor nobile care antrenează la efort viu, creator, întreaga țară.

Valentin Tănase: „Cîntarea României”

În zi de August

Lumini se-nalță-n zilele lui August și strălucesc al zării cer senin, Sint noi izbini ce-nunuează munca, Efigie a noastră pe deplin.

Și-n ele e partidul, vis și faptă, Și Omul ce îi stă în frunte, demn, Cel ce gîndește noile colonne Să fie viitorului insemn.

Cu țara împreună, cu poporul, Cutezătoare planuri prind contur, Congresul IX treaptă-i spre victorii, Durată din granitul stîncii pur.

Cu Ceaușescu-n fruntea națiunii, În anii noi, de soare luminați, Am fături a muncii epopee Aici, în țara munților Corpați.

Sintem în zi de August mai aproape De soare, de lumină, bucurii, Omagiem în vers roșit din inimă Eroul Socialist al României.

Un timp al marii biruințe

Trăim un timp al marii biruințe În cele patru zări de Românie, O epocă în care cîntăm țara Cu suflete vibrînd de bucurie.

Sint anii denumind o epopee De muncă și de glorie și-avînt, O epocă de-naltă cutezată Născută de-al partidului cuvînt.

Și precum țara-nținereste-ai-evea, Așa și noi, ostași ei și fii, Ne este tineretea epic de grîne În stema prea frumoasei Românie.

Se-nalță cîntările de țară Și-n ele anii-eroi se ogîndesc, Cîntînd prin fape demne, pe măsură, Partidul țării — suflet românesc.

Viorel Cozma

Auzem clipa

căutam drumul în lumina vocii tale
auzem clipa pe treptele de aur
acoperindu-mă cu sunete roșii albastre
și galbene
cuprînsă de inimii
cuprînsă de torte
spre ziua de mine
în lumea comunistă

Un cer de vulturi

cit roșu locuiește poemul
cită idee cită credință
vino să înțelegi lumina lui
vîntului-n ochii mei
albaştri
cit soare
cit adevăr
o strîns clipa biruitoare
în faldurile triumfului
în marea iubire de țară

Ioan Vergu Dumitrescu

Patria

ARBORE cu o mie de crengi
toate țîșnind în zborul îndălmilor
din alte o mie și o mie din mie —
meru înflorînd timpului.
Aripi de vultur îi mîngie
înveștele torte mai viu sporindu-i,
în noi, rădăcinile, fructele,
lumina, tineretea, numele, visul,
soarta oceanice dimineți.
Da, fără Ea, ce rost ar purta
ochii mei deschiși către creste —
o piatră alunecînd în vîrî ori în mare ?
Și cine, oh, cine i-ar fi eroii adevărați
trăiri — eroi prin care trece
intîlul singe al mumei —
un leș azvîrlit pe nisipuri
de tipătul valurilor ?
o fîntînă secată în fața mea ?
roiul căzînt în cenușa florilor ?
un felinar ce se stinge prenoapte ? !

Victor Nistea

Unde crește griul

Acolo unde crește griul
Mai are Decabal armate în rezervă
Mai cu și Mircea și Mihai și Tudor
Armate în repaos, suprapuse —
Soldații ce-și poartă-n virful ierbi
Mustățile de aur.

Acolo vin odată-n an combinate
Ca niște păsări migratoare —
Mustățile de aur să le tundă —
Soldații noștri vechi întineresc mereu.

Acolo am și eu
Armata mea de gînduri
Ce toarnă apă și îi noaple
La rădăcina fiecărui fir
Impovărat cu piine.

George Peagu

Călauza

Priviți-mi patria
Cu ochiul miinții
Și-al adevărului !...
O stea, călauza mea gînditoare —
Pe fruntea istoriei luminează !

Nicolae Sinești

Blazonul unei vîrste

da, trebuie să recunosc, fără nici un
după cires”, că iubesc mîna fără con-
Și, cum se întîmplă într-o mare
dragoste, am senzația că mure mereu dintr-un
măr al cunoașterii, că pun mîna pe un cod
de legi care altfel mi-ar rămîne străin, interzis.
— Aici e locul unde s-au întîlnit la fix două
galerii, cu două vieți în același destin — imi
spune Mihai Botan, cel cu care am pătruns
într-o mină dată în universul miraculos al min-
— E și minierul o artă — adaugă același,
continuîndu-și un gînd. O artă totală, așa spune.
Că dacă n-ar fi așa...

Dacă vrei să cunoști cit de cit acest tărîm,
mereu înedii, dacă vrei ca el să-ți pună pe
suflet pecetea nobilă și caldă de nesters, în
mină trebuie să intri fără prejudecăți. Ți se
pare că știi totul din auzite, din povestiri și
deșiriri de plan ? Inseamnă să renunți îno-
portun, de bună voie, la posibilitatea unei ex-
periențe de viață unică, să-ți diminuezi singur
luminea de undă prin care poți să comunici
cu acest univers seducător și fascinant în toate
privințele. De aceea, în mină trebuie să intri
cu inima deschisă și fără prejudecăți.

Auziți ce bucurioasă răsună, undeva, la ca-
pătul galeriei, pikamerul și mașina de încărcat ?
— mă-nvărebă iar Nea Botan, topograf cu o
sensibilitate de-a dreptul artistică, dacă mă
gîndesc că el face și filmările în subteran, pen-
tru filmele cineaclubului minier.

Și, într-adevăr, cu toată duritatea lui mine-
rală, venind de undeva din necunoscutul erelor
geologice, zgornit are ceva din nostalgia și
trăistimul sunetului de corn al unei chemări
la luptă, al unei întîlniri în deosebită așteptată.

Chiar așa gîndeam mergînd pe orizontul opt,
apoi în timp ce urcam un puț auxiliar, încă
înainte de a ajunge la abatajul 6401, la Gheor-
ghe Ciocvnicu și ai săi tineri ortaci : energia și
entuziasmul acestor tineri și acestor brațe lu-
mînd prin energie cea mare a țării. Pormi-
sem la drum cumva mîlăpșit de caldele cuvinte
ale lui Mihai Chipser. Și el a scris despre
acești tineri un reportaj, pentru faza județeană
a Festivalului „Cîntarea României” !

— Faptele lor ar lua precum un premiu. Poate
cuvintele mele să fie mai calde, cum se
întîmplă de obicei cu cuvintele. Dar Ciocvnicu
nu are nici o vină dacă reportajul meu se im-
potmolește. Pînă acum se situează tot pe locul
întîl în concursul „Lampa de aur”, inițiat în
cadru întrecerilor socialiste dintre minierii An-
nei. E destul să spunem, pentru cine cunoaște
cit de cit, minierii de aici, că în întrecere sînt
antrenatî Ion Rosu, Valentin Negritas, Dumitru
Dobre și alți asi ai producătorilor-records. Dar nu
oricum, Nu e vorba doar de o dorință, de o
aspirație, ci de un contract-angajament, pe care
ei l-au semnat cu conștiință întreprinderii,
cu propria lor conștiință minieră.

Da, galeriile au amintiri. Pe omul de lîngă
mine, ortacul de drum adînc, de fapt un drum
în universul înalților simbolului umane, îl simt
foarte aproape. Întocmai cămășii zvezdușcu-
se în spinare. Se întîmplă în mod feroce că și
acest drum în subteran să-ți fac tot cu Mihai
Botan, cu care am mai fost aici în mină, cu
cîtiva ani în urmă, pe cînd scriam cartea „Au-
rul din aripi”. Intre timp, el a devenit tehnician
topograf, a trasat multe sute de metri de
galerii în subpămînt. De-atunci s-au schimbat
frunții, lăta, noi mereu acum la întîl-
nirea cu o altă generație de frunții și cărbu-
nelui, de adevărați artiști ai adîncului. Caci,
vorbă lui Nea Botan : „Este și minierul o artă.
Grea și frumoasă, chiar dacă nu prea e la
vedere, la îndemîna oricui.”

În stilul său hotărît, eficient, fără prea mul-
te vorbe de prisos, înîntîrîm inginer Gher-
man, noul șef al sectorului III Vest, anuntat
prin interfon, la alți orizont, snirena noastră.
— Mergeti la băieți, că merită — adaugă el.
Mă strecoar pe sub armături, printre stîlpi de
susținere, cu senzația stranie că tîm un munte
în spate.

— Hai, tovarășe reporter, că și fata mea, cînd
a terminat liceul, a fost pe-aici, prin locuri
ceva mai grele.

În sfîrșit, ajungem în abataj, la frontul de
lucru. Dar... fără carnetul de noapte, care a
lăuat-o la vale, printre bulgări de cărbune, spre
disperarea subsemnatului, purtător de ocazie al
unei căști de inginer. Îl recuperează cu usu-
rință tot Mihai Botan și am senzația că se fi
primit un știu ce lucru prețios. Cîteva minute,
alt, carnetul meu fusese pe post de floare de
mină.

— Noroc bun ! — rostesc cu voce mică, tre-
murîndă, cu respirația accelerată de efort și
mai ales de emoție. Nici nu pot fi altfel aceste
întîlniri deosebite.

Noroc ! — imi răspunde puțin mirat un
tînar subțire, de care abia afară, la lumina zî-
lei, aveam să-mi dau seama că-i blond și sub-
țire, cu un chip luminos și trăsături vag adoles-
cente. Acum, aici, în abataj, cu bustul gol și
fața înfîșiată de cărbune, cu brațele încordate,
transparente, lucind de efort, cu ochii strălucitori
urmărind fiecare amănunt, concentrat, tot ce
mișcă și stă în echilibru în jur, în universul
acesta unde el hotărăște muncind. Gheorghe
Ciocvnicu nu este decît alt : un minier. Dar ce
mult spune acest cuvînt, în marea efort pen-
tru mai mult cărbune.

— Pregătîm acum de pușcare — spune
conducătorul brigăzii de linieret, cu ochii la
armătura pe care tocmai o fixează un alt minier.
Înțeleg că nu are ochi și urechi și nu știu
ce simt special, cu care sint ei dolăți, decît
pentru mină. Înțeleg ce mult înseamnă aici fie-
care minut. Nu-i vreme de interviuri. Lîngă
măreția faptelor, cînd om și piatră și cărbune se
înfruntă fără cruțare, cuvintele par mic și stîngace
păsări speriate. De-aceia ne dăm întîl-
nirea pe mai tîrziu, sus, la țesura din sut. Abia
aici aveam să observ că Gheorghe Ciocvnicu e
un tînar blond și subțire, cu trăsături aproape
adolescente și mișcări vioace, chiar de o anu-
me elegantă, că Ștefan Cobzaru, vagonetierul
Cobzaru, seamănă la înfățișare cu un artist
plastic. Știu că sint tineri, era blazonul lor
de noblete, dar abia afară, la lumina zilei,
aveam să deslășesc pe chipul lor acel nobil
alail dintre maturitatea faptelor și gîndului și
lumina înegalabilă izvorînd din vîrstă.

— Ce înseamnă brigada tineretului, Gheor-
ghe Ciocvnicu ? Vreau să înțelegi că mă refer
la tinerii ei buni, reprezentativi, imi pare o clipă
că aud sunetul ciocanului pneumatic și al ma-
șinii de încărcat, undeva la o altă galerie, adică
în abataj, doar mie mi se pare că sunetul vine
spre mine ca o chemare de corn bucurînd pînă
și piatră.

— Dar care nu sint reprezentativi ? Credenți
că ne-am fi luat angajamentele pentru care un
mai în vîrstă au zis că o să ne rupem gîturile
de neceruzi ce sintem, că am avea azi depășirile
care sînt pe situate la loc de frunte printre
frunții, fără oameni care să pună sufletul în
umărul reprezentativ, cum vă place să-l nu-
miți dumneavoastră, reporteri ?

— Facem pe rînd cunoștință. Sorin Birtalan, un
tînar oacheș cu belșug de lumină pe chip, ajut-
tor de minier, secretar al organizației U.T.C.,
Constantin Solomon, minier, tînar puternic, car-
șie să asculte și să intervină cu un întelept,
Ion Sima, Vasile Cărtășu, vagonetier.

— În total sintem 21 de tineri, jumătate cesa-
tăuți, și vîi mai pot spune că, deocamdată,
brigadierii noștri au 17 copii.

— Spune-mi, Gheorghe Ciocvnicu, dacă tot
sintem la destăinuire, de ce îți zicea Vasile
Feher „minzul” ?

— Pentru că eu și Solomon am lucrat cu el,
am crescut sub ochii lui, și pe urmă, cînd am
făcut brigada asta, am ajuns să-l întrecem cu
60 de tone. Și nu prea era obișnuit bătrînul să
l-o la alții înainte.

— Totuși, cum se ajunge la închezarea unui
colectiv, lăudat azi de toată lumea ?

— Tînarul la tînar trase și frunțasul la frun-
tas. Fără conștiințiozitate și seriozitate nu se
poate. Nici fără organizare și fără sudoare.
Atunci cînd toată lumea pune umărul, cînd ni-
meni nu stă deoparte, se-adună tonele de cărbu-
ne, crește cîștigul și sporește încrederea că
poți mai mult.

Ne întrepru aceiași Chipser, de la sindicat,
suzmîndu-le să nu uite să se anunte din timp
pentru bilete pe Litoral.

— Da, asta e, cum vă spuneam. Iar în această
lună, cu toate greutățile provocate de cele două
surpări, că mai sint în subteran și surprize,
mergem în plin, ajungem la o mie tone de cărbu-
ne peste plan. De vreo două ori mai mult
decît ne-am angajat.

String mîile acestor tineri cu brațe lumî-
nind adîncul Aniei. Energie și entuziasm al
energiei țării. Pentru energia cea mare a țării
lar cuvintele se fac iar mici și se retraz dis-
cret și cuvîncios din fața măritului om al cărbu-
nelui.

Nicolae Sărbu

UN AUGUST DE NEUITAT

Un gînd îndepărtat, o poartă în anul co-
pilar, la marginea orașului natal,
unde îndăgostii se acopereau cu un-
bra pomilor, înfășurați în mirazna
florilor de cîmp și a brazilor plantați aici de pe
vremea cînd părinții lor parcelau terenurile lui
Ștefan Motoi pentru a-si îngheba locuințe să-
răcăcioase dar întodeauna impodobite de gin-
gose flori, mai ales de mușcate.

Aștepta vorbele de iubire din anii adolescen-
ței ca pe niște curcubeu aducîndu-i în amîna-
ră și liniștea viitorului. Era cea mai frumoasă
lăta din școală și băieții nu pierdeau ocazia de a
sta în jurul ei privind-o ca pe o Greta Garbo a
României. Oamenii din cartier o răsfațau, iar
amintirea tatălui îi era o dureroasă mîngiere.
Pentru Ea fusese cel mai frumos și nobil bărbat
al orașului. Deși venise de undeva de prin
munții Macedoniei se împamîntenise și-și crease
familie aici. Îi stăruie în memorie serile cînd el
se întorcea obosit de la Rafinărie și împărțea
bucăți de ciocolată buclăților care se îngheșeau
în jurul lui. Pe Ea o lua pe genunchi și îi fre-
dona cite o melodie la modă. Cînd se gîndea la
locurile sale cînta tărăgănat ceva ce semăna a
doină, ba parcă uneori a blestem de jale. Își
amintea... Era primăvara anului 1939. Tata
spunea că va fi război, că poate va fi nevoie să
se ducă în război, dar mama spera că alina
cosmarul unei astfel de nevoi. A venit și vara
anului 1941. Căldărul străzilor suna tot mai
sec sub cîșmele unor oameni în uniforme verzi,
cu suflete verzi, ce porniseră să aprindă și ră-
săritul Europei. Tatăl n-a mai avut vreme să
apere grăntele țării. Ele fuseseră schimbate
fără ca nimeni să-i ceară părerea. În schimb a
fost înfășcat și trimis să moară. Ea n-a în-
țeles de ce tătucul care-și iubea cu
atîta înflăcărare patria adoptivă, cea a stră-
bunilor mamă și a tatălui să moară în ge-
dearte, în pămînt străin, așa cum nu înțese
de ce unchiului Mielu i se spunea „invalidul”.

Ți amintesc... Orașul trăia viața de cosmar.
Balane imense, jucării sinistre se ridicau în
vîrșud, iar din butoaiele instalate la colțuri de
străzi se revărsa un fum înecăcios ori de cîto-
ri se dădea aiauma, Camuflaj, Oamenii cobo-
rau în pivnițe, adăposturi improvizate, alții mai
curajoși rămîneau să numere valurile de a-
vioane sau îi dădeau cu părerea asupra rezis-
tenței fuselajelor după care, infircoșuți, cu bom-
bele după ei, căutau „adăposturile”. Bombardie-
rile nu nimereau „obiectivelor” și aruncau bom-
bele în neant, iar neantul eram noi, cartierul cu
populația aproape completă, deoarece puțini a-
veau unde și cu ce să se evacueze. E drept că
de la o vreme ne cam împuințam. La canal
muriseră cu zecile înghesuții și acoperiți de sa-
fui bombar. Altădată, la colțul străzii Unirii,
murise, arsă de o bombă incendiară, fata Roza,
florărească. Se făcuse mai neagră decît fusese și
mai groasă. Femeile veneau cu flori și luminări
zîcînd : „Dumnezeu să o ierte”. De ce să o ierte,
că femeia nu făcuse nimănu nimic rău. Ce
avea de-a face cu războiul ? Bărbatul scrie-
neau și spunea că sfîrșitul se apro-
pie. Sfîrșitul cui ? Nu înțelegeam mare lucru
din vorbele lor, dar le citeam o bucurie pe față.
Ostășii care veneau în permisie de pe front as-
vireau armele și nu se mai înnoapau la unități.
Acum, așteptau. Nemții treceau spre cîmpoane,
mentelă din nuc, din ce în ce mai ploștii.
Nu mai aveau împertinența din '41. În ultimele
săptămîni, cînd ne sculam dimineata, găseam în
curte sau pe străzi din ce în ce mai multe ma-
nifeste cu „Danii nemții afară din țară. Trăiască
România liberă”. De dat i-am fi dat cu plă-
cere, dar cu ce și cum ?

ARMISTICIUL. PACE. S-A TERMINAT RĂZ-
BOIUL. Vestea circula de la om la om, cu o ui-
mitoare repeziune. Ne îmbrățișam, vecinii se
felicitau, uitaseră toate rîciilele și se compli-
mentau cu cea mai sinceră dragoste. A dat Dum-
nezeu și am scăpat. Dar războiul nu se închei-
case, unii se narmau mai bine ca înainte. Cum
era să se termine cînd nemții mai erau încă
nici, iar Ardealul, străbunul Ardeal, era încă
sub ocupație străină ? Atunci, am luat-o metodic.
Am început cu orașul nostru. Nemții aveau aici
puternice trupe și fortificații, fiind orașul rezi-
stărilor de petrol. N-a fost ușor, dar am reușit
să eliberăm întreaga zonă petroliferă, pentru că
orașul era al nostru, iar noi ne-am născut în el,
și el e viața noastră de ieri, de azi și de mine.

Însurectia era victorioasă pretutindeni. Nemții
fuseseră alungați sau nimicîți. Incepea marea

epopea a eliberării pății de nord-vest a țării
răpătită prin odiosul dictat fascist de la Viena în
netericita vară a anului 1940. A fost lansată
deviza : „Totul pentru țară, țara pentru victo-
rie”. Îl înțelegeam sensul și l-am dat viață.
Ne-am eliberat întii frații și teritoriul ce ne fu-
se răpît de hoștății maghiari. Și cum din-
todeauna ne simțăm săturați la nevoie, am dat
o mîmă de ajutor și la eliberarea Ungariei și Ce-
hoslovăciei, și chiar la Austriei ce suferea apăs-
are cismei prusace, modernizată în stil hit-
lerist.

Și s-a terminat și războiul. Cu imense sacri-
ficii umane și materiale, dar s-a terminat. Am
dat și noi tot ce putea fi mai bun pentru a
peceții această Victorie împurifica răului celui
mai mare al acestui secol. În țară au început
profunde transformări în toate domeniile vieții
social-politice și economice. Adevărul de ne-
contestat. În fine, eram eliberați de flagelul
războiului, al fricii și teroarei. Respiram oarec-
cum ușurați. Tără cu profunde și îndelungi tra-
dii de civilizație europeană, dorim să ne în-
scriem din nou în concertul acesteia. Sosise
timpul marilor prefaceri și nădejdie erau
multe. Războiul se terminase, dar nu și greu-
tățile. Ele parcă au început să crească și să se
înmulțescă. Anii tulburi, anii grii. Revoluția
nu a încheput, ea trebuie să continue și timp.
Am început marile demonstrații. Se striga : „Jos
capitalismul !”, „Jos boierii !”, „Jos reacțiunea și
imperialismul !”, „Jos cu ei !”. Glasul unui po-
por împilat răsuna la unison, tot mai puternic,
nici și prii și holări, cu o putere ce se amplifica
în fiecare zi în tot mai multe piepturi. Nădejdi
multe. Acolo erau și piepturile noastre tinere,
abia iesite din adolescență. Instinctul de drep-
tate ne scotea în stradă alături de cei maturați, în
sprînjii lor. Scîndam alături de ei „Muncitori,
soldați, soldați, B.P.D.-ul să votăm”. Strigam cu
toții și doream nu totu să înfrîngem reacțiunea,
marasul politic al unei vechi societăți. Și astăzi
ne gîndim cu oarecare mîndrie și nostalgie
la anii tineretii noastre de atunci. Eram vioroși,
dar greutățile continuau să existe. Obligă-
țiile erau mari, mai ales cele externe. Război-
ul ne secătise. Eram sinistrai. Casele ne ră-
făceau cu greu. Și peste toate acestea o secetă
cumplită ce lovea mai ales Moldova, dar ea lo-
vea de fapt în noi așa că le suportasem pe
toate și pînă atunci. Creșteam prin greutăți ca
grîul înboștat de buruiana nemînturată la timp.
Nu se spunea „generația de sacrificiu”. Sacrifi-
cată nu, dar cu multe privațiuni da. O revolu-
ție se înfăptuia și în conștiința oamenilor, în
mentalitatea lor. Reconstrucția țării cerea sacri-
ficii și noi le-am făcut. Entuziasmul era plînea
noastră cea de toate zilele. Deveniserăm tineri
luptători și încă pe toate fronturile. Apoi au
venit niște ani mai „stabilizați” și noi așteptam
rezultatele. Au fost deschise larg porțile școlii-
lor ca să poată intra pe ele toți dornicii de în-
vățătură. Și am învățat atunci mulți și cu ce
poftă, cu adevărat nesățioasă de lumină. Unii dintre
noi au început să se descurce, alții au numărat
cîștit toate treptele. Unii au urcat, alții au
esuat, fiecare cu norocul lui. Unii munceau cu
tot sufletul, alții cu jumătate, iar unii foloseau
mai mult gura și le-a mers și lor. Dar fiecare
cu ale lui, în fața vieții, și mai ales în celei
adevărate, fiecare va da socotela lui, ca în
parabola cu talanții.

Și fîndcă veni vorba de viață, cum a fost ea
atunci ? Își mai amintesc cineva ? Colegii mei
de generație, ce ai făcut cu anii tineretii și ai
iubirii ? Vă mai amintii de sănătatea de se-
dinte... de vremea prelucrărilor și a călăriei
„moralei proletare” ? Regretul nu poate înlocui
timpul iubirii, mai ales cînd tineretea își în-
săgănece, dar neînduplecată, „adio”. De iubii
iubii și noi, cînd am putut și cum am putut.
De fapt, între două sedinte, între două pre-
lucrări despre principialitate în dragoste și „di-
cogăria burgheză”. N-am rămas puri, am căleat
morală, n-am înțeles totul din prelucrarea din
'50 ? Îți mai amintesti tovarășe ?

Cum ? Ce-ai zis ? Noi aneții ?... A, da,
Vr-beam de iubire, de plăcerile ei inguste. Jusl.
Imi iau angajamentul...

Și mine va începe o nouă zi, fără tristeții și
resentiment, dar cu poezia iubirii pe buzele
tinerilor. Și ce frumoasă trebuie să fie iubirea
în anii iubirii, tineretea în anii tineretii.

Gelu Maksutovici

(fragment din romanul „Era în August '41 și după ei”)

DEBUT

SCHIMBAREA LA FAȚĂ

ne coborise de pe macara murdar de
praf, de vaselină, de negreală, trans-
pirat și obosit. Din cele două pompe
de vaselină nu mergea nici una, pri-
ma avînd un motor ars iar a doua, în
de a decide un cablu intrerupt. Ajutat de
Valeriu a montat un motor din cele avute în
atelier, apoi au cărat cablul pe macara, schim-
bîndu-l pe cel intrerupt. În atelier l-au găsit pe
inginer Șerban, șeful secției, om la patruzeci
de ani, înalt de peste un metru, nouăzeci, cu pi-
cături subțiri cu un bilan, blond, pistrițat și
cu ochelari. Au salutat politicoși și șeful le-a răs-
pus la fel.

— Ce-i cu voi ? întreabă Șerban, jucîndu-se cu
niste chet în mîna.

— Explică-mi ce-a fost cu defectele pe ma-
cara, cu toate că inginerul nu-i asculta, gin-
durile lui fiind cu totul în altă parte. Era clar
că se oprise cu un scop precis în atelier și băie-
tului îi pieri obosela ca prin farmec.

— Am auzit că vin case, spuse pe un ton ne-
definitoriu.

— Cine face abate ? Tu ai o nemotivată luna asta
și cine face abate ? Întrebă de-o parte, îl răspunde
Șerban, făcînd un gest cu mîna, de parcă ar fi
măturat masa.

Martori și cititori ai demnității

În tumultuosa și efervescenta noastră existență de zi cu zi, dar și în existența mai largă a scara timpului măsurat în decenii și etape de dezvoltare a patriei pe multiple planuri, demnitățile, sentimentele acestea care ne-a însoțit istoria din cele mai vechi timpuri și până azi, devine, fără îndoială, mai mult decât o stare temporară, o stare de spirit ori un simțământ; ea se constituie ca o adevărată trăsătură definitoare, alături de altele, pentru anii pe care-i parcurgem. Aserțiunea aceasta își află născădăci, în realitatea cea mai palpabilă și imediată, rezemul. Și le află în multiplele mutații economico-sociale și etno-culturale produse în viața, în însăși structura vieții noastre din anii de după Congresul al IX-lea al P.C.R. — epoca celor mai fertile idei și împliniri din întreaga istorie a țării. „Poporul nostru — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — a mers mereu înainte, dovedindu-și în decursul veacurilor un factor de progres și civilizație în această parte a lumii, aducându-și contribuția la tezaurul creației materiale și spirituale a popoarelor, la înflorirea genului uman”. O considerăm a acestei idei în contextul prefațorilor ce au avut loc în peisajul românesc contemporan, inclusiv cele din domeniul conștiinței, conduce la un alt mare adevăr, pe deplin verificabil și el în viața noastră și a tuturor românilor localități: creșterea demnității și mândriei naționale. A demnității de a munci, gândi și crea într-un climat de libertate și de efervescentă, a mândriei de a spori caratele demnității prin împliniri, prin realizările noastre menite a intra în istorie și în eternitate.

Preluând și dezvoltând și o altă idee a secretarului general al partidului nostru, care — referindu-se la mărețele realizări înregistrate de România în ultimii douăzeci de ani — arăta că nu poate fi om de bună credință care vizitându-ne țara să nu constate uriașele ei transformări datorate socialismului, ea spune că nu poate fi vizitator străin al patriei, indiferent unde s-ar opri ori și-ar purta pașii (din Maramureș până la litoral, din Bucovina și până în Banat, ori din Transilvania și până în cimpia Dunării) care să nu poată descoperi cu propriul lui ochi că sîntem, români de toate vîrstele și profesii, deopotrivă cititori și martori unei noi demnități naționale: aceea a oamenilor care știu să dea contururi precise viselor, împlinindu-le, avînd un program impedit, pe cel de măreț tot

pe atît de ambițios, de edificare a unei noi societăți și a unei noi țări — modernă, multilateral dezvoltată, o țară a afirmării tuturor potențelor creatoare, a împlinirii umane sub toate aspectele. Reperete construcții socialiste din ultimele decenii, pe plan material sînt obiectivele de mare anvergură (Transilvania, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Metroul bucurestean, Amenajarea complexă a râului Dimbovița, platforme industriale sau cartierele de locuințe din mai toate orașele românești), iar cele de pe plan spiritual se pot contura, la o foarte rapidă trecere în revistă, prin enumerarea noilor edificii circumscrise activității culturale (teatre, case de cultură, săli polyvalente, cămine culturale, școli etc.) și în special prin referirea la marele Festival „Cîntarea României”. De asemenea, se cuvine să menționăm atenția de care se bucură din partea conducerii superioare de partid literatura, arta, sportul — toate văzute drept componente indispensabile ale profilului complex și modern al omului României de azi.

Îată de ce, constructorul de țară nouă de azi — fie el muncitor, tîran, intelectual, elev ori student — are depline temeiuri să-și dăruie rodul mîinii și puterea brațelor întru cîtorreia, mereu mai frumoasă, a demnității cu care ne înfățișăm lumii. A demnității patriei și a demnității omului. Nu întâmplător Tudor Arghezi, cel care-î înălța omului o „Cîntare”, nota într-una din memorabilele lui tablete: „Există în țara îmbelșugată, bogată, vestită în toată lumea. Aștia țării sînt avuțiile tale. Lumea știe că ai dreptul să te mîndrești de marile și curatele tale frumuseți. Tîra ai făcut-o cu brațele, rădărea și dragostea ta. Tu ești întreg patriotismul, tu ești socialismul, care-î adevăratul patriotism. Gîndindu-mă la tine, ghemuit la masa de lucru de lemn, mă scol, bade Ioane, în piciorul a curățită și recunoașterea că poartă în fața omului înălțatului tău nou cusut cu litere de aur „Republica Socialistă România”. Slavă lui Dumnezeu! Slavă ție, iubitul meu popor, că ai știut să-ți meriti lumina întreagă!”

Superbă, excelentă definiție a omului României de azi — cel care rămîne, prin toate ce gîndește și realizează, prin ceea ce visează întru viitorul său și al patriei, deopotrivă cititor și martor al demnității, al noiului demnității naționale.

Florentin Popescu

Acoladă

Intorcerci sint și-or fi
din August spre noi :
Se-nțorc iubiri de țară și eroi,
se-nțorc ninsori
și zboruri mari
și ploii,
se-nțorcar iarba-n vechiul rond,
se-nțorcar soldații de pe front...
Se-nțorcar liniștea — covor
pentru copii, cînd pașii lor
încearcă drumul jînduit...
Se-nțorcar gînduri-nțezări !
Se-nțorcar păduri foșnind în vînt,
izvoare văle orînd,
și stelele din sat, și casa...
Se-nțorcar-nțorcar, frumoasa,
prinos perpetuei serbări...
Și-aceleși zări se-nțorc din zori,
și, dintre mirele nopți, în zori,
coșcii crîncinid splendori —
urcșuri fără de opriri...
Se-nțorcar coloane de-a-mîntiri,
secunda țării-n albatros...
Se-nțorcar-ogorul mătosos
și-Ardealul sfînt și așteptat...
Se-nțorcar tot ce am visat
și tot ce-atunci am împlinit,
se-nțorcar timpul regăsit
și spațiul larg și mîndrul zbor...
Se-nțorc în clipa AZI cu dor,
în clipa AZI a florilor —
promisiune și ecou, —
radții prin care-n slavă urcăm
ca-n visul demn ce-î datorăm
cuzetătorului Erou !
Se-nțorcar Pacea-n timp mereu,
un singur arc — un curcubeu !

Ion Țârlea

La flacăra pură

Din August douăzecișitreei solare rîuri
cîng în libertate încrustată în istoria scîrg
România potop de belșug și victorii
Dăltuite în granitul strămoșesc din vatră.

Carole încandescente de nădejdi și biruinți
străbat țara luminid și cuvintele mele
Patrie tricoloră, culme de munte Carpat,
mingie-ți fili cu lînzile lunate de stele.

Patrie — statornică vatră, biruitoro-n fapte
te slavim mereu. Dreaptă în carteg pe
trecerea vremii.

Frumos te călîră flacăra pură, nestinsă,
mîndre și nemuritoare comuniste decenii.

Mihai Păsculescu

Locul nașterii

Prima vîzdură aici l-am respirat
Prima cuvînt aici l-am cuvîntat
Prima rîrire a privirii anume
În această parte de lume
Prima cîntec aici m-a-nflorit
Prima dor aici m-a înjunghiat
Prima vindecare aici m-a alinat
Prima poezie aici m-a instalat
Astfel de patrie eu sint legat
Cu toate inițiile alîrăci sint
Pentru întodeacuna
al acestui pămînt
pentru întodeacuna
sint
România mea, loc al nașterii
România mea, cer al cunoașterii

Spațiu mioritic

Se transfigurează sub rîtoarea secerii
Oracele revărsate de sudoarea frunții
Ofrandele fecundelor treceri
Fac mai verosimili muntii.
Voro ne revărsă în extazul sărbătorilor
Rămuroase, una din alta născînd...
Sfidînd trădarea cocorilor
Săgetăm nemurirea, rîzînd...
Luna carpatică e-o gigantică pline
pe vatra cu frunze amare de nuc...
Anotimpuri benefice. În cerul de miine
Semețele noastre limpați se duc.
Sîntim acest cer ca un stîlu să moară
Decit prin cîntec, nuntînd...
Mioritică, preamonoasă țară —
Naște-ne, blind.

Pămînt al dăinuirii

Ard muzicale focuri prin cuvinte
Melodioase vete se combină :
Ne dăruim cunoașterii, deplină,
De patrie, de adevăr sorginte.
Prin cîntec aspru-adeverim un dor
Al tuturor, un dor din veac-părinte
Nîntrețînd de cerul cu mormînte
Un dor trecut, prezent și viitor
Un dor năpraznic, care ne sărută
Făpturile prin naștere mereu
De a păstra, la bine și la greu,
Patria-n sine, cosmică redută.
În calea noastră ziduri cad, se rup
Zăgăzuri neînștate să ne-o-prească...
Sîntem al tăi, cu suflet și cu trup —
Pămînt de dăinuire românească... !

Aici, în țara păcii...

Amplu, solemn, un imn ne intrușează
În marșul pasnicilor munci și curge
Înșuflețea nuntă în amiază
Ca fluviul libertății demurge...
Adevărul născut din frunzele ideii
În comunistă faptă-viziune...
Cîntătorii ai marii Epopei
Visată-n veac de jertfelice străbune,
Îngenunchiez cu timpla-n veșnicie
Pe care doar iubirea mi-a conferă ;
Aici, în țara-păcii, România,
Aici, în românească păcii Eri...

Balada minerilor

Sufletul meu în care
mai pilpăie flacăra pură
a unui crin.

Revoluția în echilibru
după îngrozitoarea îndrăzneală
de-a fi pus cuvinte pe arsură

Peretii fericiții îi susțin
minerii cu încrederea lor absolută
în cărbunele negru și simplu

Înaintea spre inimă pămîntului
prin carea lui undulîndu-și puterea
certitudinii interioare.

În adîncuri, ca-ntr-un cristal, timpul
sens ascuns al ființei. Dar ei
mingieie straturile calde cu chipul.

Li-e dor mereu, mereu, mereu,
de-o altă, și altă, și altă redută
a adevărului.

Pruncii

Lasă pruncii în lumină
lasă pruncii între muguri
să devină iarși ruguri
ale vieții. Lasă-mă
să stea drăpîl sub steaua albă
a vederii tale sint
de o seamă cu pămîntul
dintre frunze luminid.
Lasă pruncii să învețe
cum să scrie și să cînte

Venim în August

Cu dimineții de griu foșnind a pîine
La porțile cîmpilor române
Cu-amiazi îngîndurate pe coline
Și cu amurguri galben-carpatine
În munții ce ne tin în veșnicie
Venim în August, Maică Românie,
Să-ți dăm prinosul arderilor ție
Și inima, izvor cu apă vie
Țară de dor, de doine și de prunci
A omenei patrie măiestră
Renăscătoare din iubirea noastră
Prin ale tuturor, ferite munci...
Venim la nunta noastră din zădăre,
Întru măreția noastră devenire
În august eroic, la renaștere
Prin dăruire, supremă cunoaștere...

Numai țara

Numai țara poate dăru
Numai țara zestrea ti-o împarte
Ești dotornic a-î restitui
Investirea ei pi-n la moarte
Numai țara are cîntec pentru cel
Ce se nasc în legea-i s-o exprime
Geniul dăinuirii patriei
Nu-î va desfrica cu-o viață nime!
Numai țara știe și ne vrea
Pe măsura dăinuirii sale...
Noi, dotornici o a exprima,
O sfințim, cu viața, fiecare.

Scutul nostru, iubirea

Nelemătorii de-o moarte ne-ai răscut
Venid prin noi de faosta de departe
Țărîm de dor, de doină și de lut —
Carte eternă, fără moarte
Țiparnița nicidun a-î încetat
Să ne răsără întru veșnicie
Și jertfelice oridun ne-au secerat
Ne-nșămîntătar-n milenara glie...
Mănoasă ție lucrarea neîncetată
Și legea care-ai ei ne-a intrupat
Patrie-taină, cosmică durată —
Nuntă fertîlă-n legămînti curat...
Nelemătorii de-o moarte ne-am știut
De cînd lumina graiului ne ține
Oltălu, sub viteazul nostru scut —
Iubirea noastră, patrie, de tine...

Laud

Laud oficele munci. Însămîntărea
Core ciclic ne dăruie frii.
Restituirea întru patrie. Cunoașterea
prin făr-măsura-iubirii.
Laud omul. Gloria simplă, diurnă.
Muncile fără-numeric. Bucuria
Fiecarui răsărit, ogîlnite parabolice
ale frunțiilor, sfidînd veșnicie.
Laud nasterea copilului. Sfință.
Miezul cosmic al fructului nou —
Poarta care cuvîntul o deschide
prin adevăre. Anonimul erou.
Hărțile viselor noastre frumoase
Preschimbate în adevăr
și tricolorul cu unduiri de mătase —
Curcubeu arcuit peste cer...

Eugen Evu

Întelegere

Am văzut pi-nă la marginea crînelui
lumea parea sub pleoapele
ochilor
o bibliotecă.

Am căzut la înțelegere
cu arheul jignit
dăruindu-î polenul
cules
în schimbul citovra
cuvinte necunoscut.

Mărturie

Ca poet am căzut în extaz.
Ca bărbat sint o legendă.
Pe tîrnel lacrimii de pe obraz
o lebădă imi cere firimituri

de pine cu ochii blînzi, țesînd
pi-nă mine vatra poemului.
Iesirea din clipă, pe ger și pe vînt,
după un alîaj unic e-o nebunie.

Cuvintele mele arborid în structuri
drapеле ale logosului stau mărturie.

Ion Popescu

Acasă

Să fiu arbust într-un răzor de-acasă,
să port pavara florii ca pe-un gînd,
să-mi pară luna țipăt de mîreasă,
în borangicul lemilor născînd ;

S-otirine-n orice faptă, înșutit, belșugul
cum slava miinii îl bănuie sfîos,
cînd ies pe valea ceților cu plugul
îmbrac pămîntu-n stralul lui mînos ;

Să fiu grădîni între palme calde,
înseninarea porții de la drum,
să las lumina să mă soalde
pe creștelul amiezilor de-acum.

Vatră

Iată vatra mea împede,
verdele crud al cîmpiei,
datina lucrid în pămînt
sămînta copilăriei ;

Umărul firav al ferib,
mestecenii elbi și alunii,
pe unde cu frunțile cerbil
furau bănuții de argint al lunii.

Toate iau foc în cuvînte,
dar rămîn, ca un măr înflorit,
vatra împede, patrie, pămîntii,
grădina înrouată de mit.

August

O, e atîta foc în noi
încit fiecare respirație
Se trage de la sine
Și sîntem tot mai siguri
Că am putea ridica
O pădure de crini
Ca și cum ar picura,
Clipă de clipă,
Reua în flacăra singelui.

Destin

Limba care are harul
Să descopere singur
Cuvintele de preamărire :
O scintelare din ce în ce mai înaltă
Aici unde trăiesc și scriu
Despre ploie,
Păsările și stropii de lut
Împunși pe dinăuntru
De colțurile feribii ;
Despre natura

Cintec de împlinire

Cum s-ar aprinde un fluier
În ferburile crude
și freacășul său
ar urca înima
pe cel mai înalt carteg al iubirii,
așa trupul tău, Patrie,
se îmbogățește cu oasele străbunilor
aburid de statornicie,
și revine, deplin și curat,
pe potecile dimineții,
în cîntarul de astăzi al împlinirii.

Timp îmbelșugat

Trezim cu fruntea corole de zăpezi,
tipar năprănit de lume-n împeziere,
în rădăcina vetrei stau trănice dovezi
că împlinirea faptei nu trece-n vestejire ;

Că dăltuim mereu colunnele solare,
cum așteptăm, în toamnă, fructul precurat,
din sibilinice rostiri să se coboare
și să devină semn de timp îmbelșugat,

Pe-această prispă dulce moștenită,
dar al istoriei fierbinți,
ca pe o lacrimă sub gene stivulată,
tipar de puritate din pămîntii.

Ion Căliman

Și umectatul cu sînge,
Pămînt ;
În limba fără de moarte
A ferestrelor varii.

Acestui pămînt

Cine mai are
Bătrîni preînțelepți
Și lăstărișuri de prunci
Ridicîndu-se către soare
Din zăpeziișul de oase
Ale eroilor,
Gata să fie martori,
Și aripi
Din care a zburat
Și bate matern
Cerul pentru fiecare
Nou răsărit
Piinea aceasta din toate zilele
A trudei și-a biruinții
Spre rotunjimea acestui pămînt.

Melania Cuci

DIN CARTEA DE AUR A EROISMULUI ROMÂNESC

«Si eu am luptat la Mărășesti»

Iar Eremia Grigorescu era — de la 30 iulie — comandantul trupelor româno-ruse care au participat la marea bătălie despre care vorbim noi acum. De fapt Bătălia de la Mărășesti, au început pe el, nemții, noi doar am terminat-o. (Sînt un zîmbet în colțul gurii).
— Bătălia aceasta a avut loc după 13 zile de alte lupte, nu ?
— Așa este. În noaptea de 23/24 iulie germanii au început ofensiva. Atacurile lor se succedau zi și noapte, cu preșărături intense de artilerie. Se pierdeau multe proiectile și foarte multe ostași. Ei ne erau de trei ori superiori, numericște doar... Prin ordine de operații, comandantul Eremia Grigorescu își îmbărbăta ostașii, de la soldații la general. Erai hotărît la orice sacrificiu. Într-un ordin, îmi amintesc, generalul spunea : («...» chiar moartea se dă în lătură din fața aceluia ce atacă cu hotărîre (...), de rezistența și voința noastră a tuturor, de la soldații și pînă la mine depînd soarta Moldovei și existența neamului românesc».

— Se apropia acel eroic 6 august 1917. V-aș ruga să îmi spui mai multe persoane dumnea-voastră în cele ce-mi vei spune.
— La 28 iulie Regimentul 47/72 Infanterie Bacău, din care făceam și eu parte, a pornit de la Nărnăbasa. La 30 iulie eram la Costești din Deal, apoi pornim spre Răteșul lui Haret, de unde, conform ordinului primit, plecăm spre Mărășesti. Ne stabilim nu departe de localitate. Comandantul meu, colonelul Radu Rsetti, m-a trimis să iau legătura cu comandantul Diviziei 13, comandat de căpitanul Iliescu, care avea la stînga regimentul 51/52, comandat de colonelul Cristofor. Pe la orele 6 dimineața s-au înșoptit coloanelor Rosetti și de departe de noi. Colonelul Scrișorescu îmi cere să raportez comandantului meu că ei sînt stăpîni pe situație dar că ar fi bine ca regimentul nostru să ocupe poziția între Cota 100, de lîngă Mărășesti, sprînjindu-se la stînga de calea ferată și de șoseaua Așud-Mărășesti, lucru care s-a și făcut. La 1 august s-a produs un atac german la Răzoare — pădurea ce se găsea la dreapta vilior Negroponte (azi I.A.S. Focșani) și Cota 100, ceea ce a făcut ca noi să iesim din rezervă și să ocupăm poziția de la Răzoare. Așa se întîmpla la 23 august.
— Ce ai făcut pînă la 6 august ?
— Personal am făcut mai multe incursiuni în lînjile inamicului. Colonelul Rosetti ordona des

astfel de incursiuni. Plecam cu cîțiva soldați și sergenți deosebit de îndrăzneți în pozițiile inamice unde, după ce făceam înșemnări strategice, treceam la luarea de prizonieri... Astfel am putut afla că Armata a 9-a germană, comandată de generalul Eben, se afla în fața pozițiilor noastre, că nemții erau foarte bine echipați și într-o poziție care dădea semne că se prăgătește o mare ofensivă.
În pre-ziua marelui atac de la Răzoare (era o zi în care a plouat torrențial), comandamentul nostru a fost vizitat de Vintilă Brătianu, ministrul armamentului, care era însoțit de generalul francez Berthelot. Era și acesta un semn că se apropiau evenimente importante. În noaptea aceea am primit ordin să rămîn la postul de comandă și să îmi legătura fără întrerupere cu comandamentul Diviziei 13. Colonelul Rosetti și ofițerii francez atășat regimentului nostru, căpitanul Charrel, au plecat, spre ora 4 dimineața, pe linia frontului. Peste cîteva ore începea cea mai mare bătălie care a avut loc pe frontul din Moldova. Nemții au trecut la un atac furibund, prima lovitură a primit-o aripa dreaptă a Diviziei 13. Pe urmă frontul s-a întins la Mărășesti și la Comestii unde se găseau Diviziile 9 și 10.
— Primul „cuvînt” l-a avut artileria germană, nu ?
— Nu se poate descrie bombardamentul acela german. Coborîse îndul pe pămîntul românesc. Parcă nu mai exista lume, nici pămînt, nici cer... Cele mai puternice lovituri le-a primit batalionul I din regimentul 47, comandat de căpitanul Iliescu, care avea la stînga regimentul 51/52, comandat de colonelul Cristofor. Pe la orele 6 dimineața s-au înșoptit coloanelor Rosetti și de departe de noi. Colonelul Scrișorescu îmi cere să raportez comandantului meu că ei sînt stăpîni pe situație dar că ar fi bine ca regimentul nostru să ocupe poziția între Cota 100, de lîngă Mărășesti, sprînjindu-se la stînga de calea ferată și de șoseaua Așud-Mărășesti, lucru care s-a și făcut. La 1 august s-a produs un atac german la Răzoare — pădurea ce se găsea la dreapta vilior Negroponte (azi I.A.S. Focșani) și Cota 100, ceea ce a făcut ca noi să iesim din rezervă și să ocupăm poziția de la Răzoare. Așa se întîmpla la 23 august.
— Ce ai făcut pînă la 6 august ?
— Personal am făcut mai multe incursiuni în lînjile inamicului. Colonelul Rosetti ordona des

manii și austriei. Ce s-a întîmplat atunci acolo, în raza dvs. de acțiune ?
— Pînă am dat fată cu ei au mai trecut cîteva ore. Infanteriștii dușmanii au început lupta în alte sectoare. Pe noi continua să ne bombardeze artileria. Mackensen a folosit și de data aceasta — acum însă fără succes final — metoda lui preferată de luptă, adică aplicarea de lovituri care să nu cruțe nimic, nici oameni nici materiale, într-un anumit punct al frontului. Rupțura „lovitura de ciocan”, trebuia realizată aici unde ne găseam noi, pe porțiunea cuprînsă între Panciu și Mărășesti. Mai concret — la Răzoare. Prin spărtura de acio trebuiau să pătrundă forțele germane ce urmau să răstoarne apoi întregul front româno-rusec.

(poveștilelor face o pauză, își adună amîntirile și continuă)
...Între orele 8—9 dimineața bombardamentul dușman a ajuns la cea mai mare intensitate. Încep să se vadă primele rînduri de trăztori inamici. Șiți cum înaintau ? Veneau în valuri succesive, sprînjite puternice de artilerie, de înțreaga artilerie germană. În primul val veneau aruncătorii de grenade, le urmau, în dotă valuri, puscării, apoi veneau mitralierii. De ce să te feresti mai întii — de exploziile bombelor sau de gloanțele pornite din mitraliere ? ! Veneau nemții, ieseau cu din pămînt. Pe urmă am aflat că în acei atac nemții au aruncat în lîngă 5 divizii. Artileria noastră (sprînjită și de cea rusească) trăgea cu mare precizie, pricinuid dușmanului mari pierderi în oameni. Superioritatea lor în forțe umane era însă zdrobitoare. Acum pe Mackensen nu-î mai interesa cît pierde. Îi era absolut necesară victoria, acolo, la Mărășesti.
— Era doar un moment crucial...
— Pentru noi, românii, da, era momentul crucial al războiului. De aceea trebuia să învingem și am învins de o manieră care a entuziasmat pe aliați ! Dar să revin la lupte. Atacul infanteriștilor a durat cam două ore. Au reușit să rupă frontul și nemții au pătruns în pozițiile noastre de la Răzoare. Din cauza focului artileriei o bună parte din pădure ardea. Batalionul I a fost total nimicit, dar dușmanul n-a putut pătrunde în pozițiile din a doua linie de apărare. Rezistăm, ba chiar întreprîndem contraatacuri locale. Nemții făceau eforturi deparatate să ocupe Cota 100. Generalul Grigorescu își dă seama de situație și împlinește spre noi rezervele. Nemții pătrunseseră pe un front larg de 2 km și pe o adîncime de 1 km. Situația era deosebit de gravă, românii luptau cu disperare, așa cum nu mai luptaseră pînă atunci. Am văzut acolo lucruri incredibile — ostașii noștri grav răniți se sprîjineau pe trupurile camarazilor lor morți și trăgeau în dus-

manii care se apropiu de el pînă cînd acestia îi omorau cu focuri de armă sau cu baioneta...
— Acolo a luptat și compania legendarului căpitan Ișnău...
Da, căpitanul Grigore Ișnău s-a acoperit de o glorie nemuritoare. Primele ordine să apere poziția „cu orice preț”. Comanda o companie de mitralieri. Infanteriștii încearcă să-î atace din toate părțile, dar de fiecare dată comandantul reușește să schimbe așezarea mitralierelor și să îndepărteze atacul. Au început apoi să tragă cu tunurile. Căd toți soldații și atunci comandantul ordonă : „Ofițerii și gradii la mitraliere !” Căpitanul Ișnău își rezervă piesa numărul unu, unde cădea la datorie, împreună cu toți camarazii lui.
— Apoi a venit contraatac românilor...
În sectorul în care luptam noi au intervenit în acțiune două companii din rezerva regimentului, care au dat un contraatac furios. Lupta era, totuși, îndecisă. Atunci colonelul Rosetti a dat ordin să intre în luptă și ultima rezervă a batalionului, compania a 12-a. Alături de noi camarazii din regimentul 51/52 pornesc, deseneam, contraatac. Se întrezărește victoria noastră ! Începem să luăm prizonieri ! Români care au mai rămas anii de luptă pornesc spre linia întii a frontului, acolo de unde ne scosseră, cu puțin timp mai înainte, germanii. Pe la amiază linia noastră inițială era restabilă. Între timp panica a pătruns în mijlocul adversarilor noștri. Acum căd rănit și comandantul meu, colonelul Rosetti.
— Rînit pentru a șasea oară în cursul aceluia război.
— Văd că ești bine „documentat” ! Da, Rosetti, care va deveni apoi general și mai tîrziu ministru al învățămîntului, a fost un luptător de elită. În împlinirile noastre de după război descuri m-a „corăciat” pentru că am oșărit infanteria pentru o altă armă. Doream, îmi spunea, să mă alba aproape de el. Atunci am raportat comandamentului diviziei că Rosetti a fost rănit, apoi am trecut la reorganizarea forțelor care rămăseseră apte de luptă. Împreună cu locotenentul Alieșandrescu fost coleg de școală, am reușit să restabilem legătura cu regimentul 51 și cu batalionul 2 din regimentul nostru.
— Cînd v-ați dat seama că românii au învins ?
— Cam la două ore după amiază. Ce moment am trăit atunci, noi cei care supraviețuim em acelei înclăstări, nu se poate spune în cuvinte. Eu însă îmi amintesc și acum cu mare emoție de acele clipe unice...

Convorbire realizată de Stelian Vasilescu

LITERATURA ANTIFASCISMULUI

Un personaj al viitorului

De câteva ori în cursul zbuciumatei sale cariere de comunist în ilegalitate, Dima Tronaru, eroul romanului **Tronaru** de Eugen Barbu, este pus în situația de a alege între libertatea convențională, liniștită — și cea neconvențională, conspirativă, a cugetului. Opțiunea sa este constantă și fermă; nu și-o așează cu zgomot, și asta îi aduce stima chiar din partea celor ce sint nevoiți să-l condamne; nici nu are suficiente argumente teoretice să-și explice; om simplu. Dima Tronaru acționează cum îi dictează conștiința, în conformitate cu experiența sa de comunist român, după credința sa în idei.

Semnificativă între toate este alegerea pe care o face în condițiile ruperii frontului de est. Ar fi putut trece, ca soldat comunist, la inamic, dezertind din armata română și căutându-și rostul de cealaltă parte a baricadei. Dima Tronaru este, însă, un soldat loial, desigur, dar acesta nu este al meu — cum afirmă — rămîne totuși alături de camarazii de armă, țărani și muncitori, ajutându-i decisiv, suferind împreună cu ei marile greutăți ale retragerii spre casă. Ajuns la Iași, apoi, ar fi putut da o declarație scrisă că renunță la convingerile comuniste, după care ar fi fost liber. Refuză categoric și nu intră în discuție în lagărul de la Slobozia. Semnificativ este dialogul lui cu locotenentul care-i prezintă situația: „Ne aflăm într-o stare de necesitate. Dumneavoastră aveți simpatii pentru comunisti, și noi luptăm împotriva lor. Căruțea de luptă este împotriva împotriva — îi spune locotenentul, iar soldatul comunist răspunde: „Domnule locotenent, acest lucru nu pot să-l fac. Ca soldat, am înțeles să nu dezertez și să-mi fac datoria pînă la capăt, deși într-un fel luptăm împotriva convingerilor mele politice. Dar, din spumele dumneavoastră, ne aflăm cu toții într-o stare de necesitate”.

Capitanul care asistă la acest dialog intervine, după ce condamnărea lui Tronaru este fapt împlinit în urma refuzului de a se dezice de ideile de stînga: „Nimeni nu renunță la libertatea lui. Fiecare caută să se salveze și se poate din neplăcerile unei detenții — iar Tronaru revine, la rîndul său: „Vreți să spuneti că dacă dumneavoastră ați fi avut niște convingeri politice care nu conveneau guvernului, ați fi dat o declarație că vă deziceți de ele, numai pentru a nu intra în lagăr? Vă întreb pentru că aș fi foarte trist să știu că un om ca dumneavoastră ar putea să fiină foarte mult la o libertate, care e așa cum e la ora asta, mai mult decît la propriile-i convingeri” (vol. IV, p. 54).

Eugen Barbu analizează cu toată seriozitatea un fenomen important în epocă: participarea comunistilor la marile evenimente internaționale. Armand Scheheriară face parte din divizia „Tudor Vladimirescu” ce luptase în Spania alături de celelalte forțe comuniste internaționale împotriva lui Franco. Lupta de acolo era una în numele ideii, toată conștiința ideii cu realul — implicind durere fizică, mizerie morală, trădare chiar — se suportau în abstract, în numele unei fraternizări utopice. Înfrînt avînd, Armand reia lupta conspirativă în țara lui, unde ideea capătă o altă configurație devenind acțiune concretă, dinamică, pentru răsturnarea dictaturii antonescine. Dima Tronaru n-a beneficiat de experiența Spaniei. Tânăr muncitor, mai tîrziu la Brașov apoi la București, este rănit în timpul grevei din 1933 și se ascunde în muni, într-un sat, unde stă cîteva ani pentru a se reface. Interesantă, desigur, este și experiența lui între sătenii din Făgăraș: le înțelege modul de viață, necazurile, aspirările. În lagărul de la Slobozia va lucra alături de țărani deținuți, la grădina de zarzavuri. El nu lîne predică, înțelegînd despre societate ce va veni, dar faptul că stă cu ei, că împarte aceeași pine, aceleași unelte, același aer cu ei duce la o apropiere, face ca sloganurile pe care deja țărani le ascultaseră de la politici, alți politicieni, etc. — să-și piardă forța, să fie înlocuite cu puni de încredere din proprie viață în general către oamenii partidului comunist. Tronaru nu este un „meseriaz” al ideii democratice, comuniste ci un practicant al ei — dimpotrivă, se delimitează de această latură: „Intîlnise în diferite locuri oameni pentru care comunismul era o meserie înainte de toate. În afară de a vorbi, „de a face teorie, aceștia nu știu nimic”.

Pață de aceștia, Tronaru își simte mînia ca pe un dat firesc, organic, luptă și acționează din convingerea intimă că lumea pe care o va edifica istoria va fi una mai bună și mai dreaptă aicî unde luptă el, în mijlocul oamenilor pentru care este gata să se sacrifice. Prin comunisti ca el istoria va dovedi că practica conducerii dirijate, de la un centru extern, a mișcărilor muncitorești naționale este o practică lipsită de realism: în fiecare țară socialismul devine victorios pe căile sale.

Elena Hosche Marinescu: „Poce”

Cumpăna umanismului

S-au scurs doisprezece ani de la apariția romanului **Delirul** (vol. I, 1977), constituind anul celei de-a treia ediții, deja epuizată și aceasta. Regretul că unul dintre cele mai grandioase proiecte ale lui Marin Preda n-a fost împlinit, iată, ne-necară din nou. Fără **Delirul** n-am avea (cel puțin pînă azi) epopea (de drept, nedusă pînă la capăt) a ultimului război mondial într-o viziune românească de profunzime, așa cum avem epopea Moldovei lui Ștefan cel Mare grație lui Sadoveanu, sau pe aceea, pe cale de se-implini, într-o construcție de anvergură, a Războiului de Independență, prin ciclul **Zăpezile de acum un veac** al lui Paul Anghel. Doar citeva cărți care au tangență cu perioada respectivă îi sint pe măsură.

Delirul, nu spunem o nouă, face parte din ciclul mormonilor. Paul Ștefan, vărul lui Nicolae Moromete, Jurnalist la **Zia**, trăiește condiția protagonistului: destinul să fie la înfrîngerea marilor evenimente tulburi într-o Europă în care „timpul nu mai are răbdare”, căzuță pară în starea apocaliptică a lui Cronos devorîndu-și fiul. Dar forța stihială dezlănțuită nu sacrifică numai milioane de oameni, ci amintă și străveșcă și să steargă de pe hartă lumi țări și popoare întregi. România se află într-o asemenea situație ca între Scylla și Charybda. Curajul artistic al lui Marin Preda e de a fi ajuns la obiectivitate, confruntînd, într-o dramă înțeleasă dialectic, toza responsabilității persoanelor politice în istorie cu izbușirea devastatoare a forțelor iraționale. Sensul **delirului** se dezvăluie în celebra, de-acum, imagine a păsării demente din Delta Dunării. „Ornitologii români au descoperit în Delta Dunării o pasăre cu penaj roz și cu comportament bizar: vulpea îi minca în fiecare an ouăle și îi pune în lipsa ei pietre în cuib, pe care ea, apoi, le clocea toată vara fără să simtă că sint pietre. Ca să salveze specia, ornitologii au gonit vulpea. Atunci pasărea, spre uluirea acestor specialiști care o supravegheau de departe cu binoculul, a început să țipe cuprînsă de o stranie isterie și și-a spart ouăle cu ciocul, bătînd din aripi și dansînd demential. Ce era cu ea? Ce instinct obscur o împingea spre dispariție? De ce vroia să nu-și mai supraviețuiască? Natura vroia s-o elimine și nimeni nu putea interveni ca această poruncă a ei să nu se înfăptuiască” (Ed. 1975, p. 311).

Am mai scos în evidență și altădată că o astfel de pasăre dementă a fost, în viața poporului german și a Europei, Hitler. „Marele tartor”, atîns de maladia obscură a speciei umane, a declanșat reacția în lant a genocidului (întind în delir imense forțe omenești, într-un interviu în care se refera la **Delirul**, Marin Preda mărturisea: „Într-o lume pasnică, sminteala unei națiuni provoacă o furtună în întreaga lume”. Centrul de forță al uraganului trecea chiar peste România. Sub pînă lui Marin Preda, toate prind viață cu siguranța demingului care domină priveliștea detașat, dar nu indiferent. Într-un pasaj memorabil, Cezar Ivănescu a surprins dinamismul viziunii lui M. Preda: „Căci întreaga istorie se exprimă dialectic în tumult și auralime, cum personajele, de inșele (P. Ștefan) cunosc această trăire ambivalentă, extaz și neapăsare. Simultanitatea trăirilor individuale ducînd la un delir colectiv este o idee care-și găsește în Marin Preda un maestru”. (Romanii unor vremi apuse”, în **Luceafărul** nr. 7, din 1975). Această viziune le-ar apropia pe autorul nostru de Lev Tolstol, cum s-a mai spus și cum Marin Preda însuși inclină să dea dreptate celui ce a scris **Război și pace** relativ la inserția de fatalism în derularea istoriei. În același timp însă, scriitorul român se depărtează de „neutralismul” viziunii marelui romancier rus, în sensul celui de a doua dimensiuni a construcției sale — responsabilitatea personalității și a oamenilor în fața istoriei. În amintitul interviu, Preda afirmă că personalitatea nu mai pot fi total absorbite de catastrofele din sinul civilizațiilor. Hitler în Europa — legionarii în România, nu face excepții. Mișcarea evenimentelor face ca „delirul” să i se opună o altă forță, în care rațiunea salvă specia umană s-a dovedit mai puternică. Pentru ingenuitatea din firea, a trebuit să se ivească speranța dinspre Anglia lui Churchill, Iugoslavia lui Tito, Rusia Sovietelor, mișcarea ilegală a comunistilor români cu cea apariție lăunioasă a tinărului comunist purtat de jandarmii din post în spre satul natal. Și, nu în ultimul rînd, dramatica „duplicata” a lui Antoneseu, pe care autorul a avut curajul s-o releve, ca semn al obiectivității de mare artist, personajul trăind condiția îngrozită a responsabilității față de destinul țării, în numele căreia face concesii forțelor iraționale dezlănțuite, dar se și opune acestora, ca în acțiunea de anihilare a rebelunii legionare.

Sînt doar citeva aspecte care fac din **Delirul** cartea intreruptă a unei mari conștiințe a veacului nostru.

Teodor Codreanu

Nicolae Georgescu

Desen de Ilie Florin

REVISTA STRĂINĂ

IURI KURANOV (născut în anul 1931) a intrat în literatura sovietică ca autor al unor remarcabile miniatuiri poetice. Proza lui cuprînsă în volumul „Căldura căminului natal” (Telpo rodnoo ocaza) aminteste școlile scriitorilor ruși de care Kuranov este legat prin idei, tematică și personaje. Kuranov nu aduce în prim plan eroi negativi, însingurări sau zădărnici de puterice drame familiale, el se lasă scutit de un principiu care trebuie să fie prin excelență util: oamenii nu trebuie cîștigați prin subaprecierea celorlalți, printr-un status quo fals, ci prin adevăr, indiferent cît de dureros va fi acesta.

Kuranov analizează anatomia și fiziologia familiei, mai ales importanța ei pentru viața socială. Familia este în primul rînd celula de bază a societății, refugiu în care omul epuizat de greutățile vieții cotidiene, se întoarce pentru a se întări. De multe ori viața de familie este pusă în opoziție cu cea a societății.

Kuranov nu este un conservator, el mi militează pentru reinvierea trecutului, poziția lui este una realistă și responsabilă, nu utopică. Mosaicul lui de întîmplări din mediul familial ne face să ne amintim de J. Lock și de J. J. Rousseau, dar proza lui tinde spre viitor. Este legată direct de tendințele evopse societății, de principiile, combătînd fenomenele negative — alcoolismul, divorțurile, familiile destrămate, copiii fără părinți etc. care, prin efectul lor deformeză viorle morale ale societății.

În acest sens, „Căldura căminului natal” este un nămal o privire spre o lume apusă, dar și o veritabilă mostră de proză poetică.

DACA AR FI TRĂIT KONSTANTIN FEDIN ar fi împlinit în acest an 95 de ani. S-a stîns însă din viață la 85 de ani, lăsînd în urma sa o moștenire literară care a îmbogățit tezaurul literaturii ruse și sovietice și, deopotrivă, pe cel al literaturii universale. Evocarea citorva dintre

titlurile romanelor sale va reduce în memoria cititorilor lecturi trăite cu entuziasmul anilor „30 și cu al acestui secol: „Orăș și ani” (1924), „Prății” (1928), „Răpirea Europei” (1933, 1934), „Primele bucurii” (1935), „O vară neobișnuită” (1948), „Rugul” (1951).

Fedin a trecut prin lume ca un autor remarcabil și comentat, al apărîndu-și dreptul de a descrie lumea așa cum o vede. Fedin și-a luat asupra sa o răspundere uriașă, aceea de a înțelege lumea înfrîngîndă așa cum este. Seria romanelor amintite stau mătură unei profunde înțelegeri a revoluției, începînd cu primul dintre ele, „Orăș și ani” este romanul unul om care a trecut prin viață pe o pămînt semănat cu moarte, fără să înțeleagă timpul care se desclîșea în fața, sensul și mesajul lui. Omul care a trecut prin lume fără să lase o urmă, fără să întreprindă o faptă, care a așteptat vînt prîlnic în pinze pentru a-l duce spre țărnișă spre care năzuia.

Dintre operele din ultima perioadă a vieții cea mai importantă este trilogia „Primele bucurii”, „O vară neobișnuită” și „Rugul” în care surprinde, în plan istoric, procesul de reinnoire revoluționară a societății ruse și de formare a noi societății. Caracteristice pentru arta lui Fedin sint stricția de a vedea frămîntările sufletului ale eroilor și și pului social-politic al epocii reflectate, îmbinarea satiric și lirismul, a reflecțiilor filozofice cu aspectele concrete ale vieții de fiecare zi, mesajul și a altora cele mai diverse planuri ale realității obiective într-o compoziție adesea monumentală.

Marea majoritate a romanelor lui K. Fedin au fost traduse în limba română.

EDITURA LONDONEZĂ „OXFORD UNIVERSITY PRESS” a publicat de curînd volumul „Insemnări zilnice” de Henry James. Se știe că spre sfîrșitul vieții, Henry James a distrus marea majoritate a caietelor sale de însemnări. S-au păstrat totuși citeva caiete care conțin însemnări zilnice, acestea aflîndu-se în prezent la Houghton Library din Harvard. Însemnările respective ale lui Henry James nu au fost scrise pentru a fi publicate.

Serise în perioada 1878-1881, ele cuprînd gînduri asupra unor opere literare, însemnări despre starea sănătății lui, precum și însemnări despre diferite oameni apropiați scriitorului.

Critica afirmă că acea parte din însemnările cuprînsă în volum rețeviore la prietenii cel mai apropiați sint foarte aproape de proza autentică a lui Henry James.

Oxford University Press a publicat pentru prima dată însemnările lui Henry James în anul 1947. De atunci numărul materialelor nu descepute a crescut simțitor, fapt care face ca actuala ediție să fie mult îmbogățită față de cea apărută acum patruzeci de ani.

THEODOR KALIFATIDES este scriitorul cel mai cunoscut în suedeia din rîndul emigranților care au găsit cămin în această țară. Originar din Grecia, el și-a părăsit țara natală în anul 1964 pentru a scăpa de terroarea instaurată de Junta militară. În prezent el trăiește la Stockholm unde este lector de filozofie la Universitatea din capitala Suediei.

Doi sint temele predominante în opera sa. În primul rînd amintirea Greciei natale, scrierile sale avînd un pronunțat caracter autobiografic și, în al doilea rînd, dragostea, sentimentul iubirii. A debutat în anul 1969 cu volumul de versuri „Amintirile în exil”, dar recunoșterea largă din partea publicului a venit odată cu publicarea trilogiei alcătuită din volumele: „Țărani și domni” (1973), „Plug și sâmb” (1978) și „O pace aspră” (1978). Trilogia este o frescă amplă a Greciei moderne a anilor 30-40 al secolului nostru, o imagine pătrunzătoare a istoriei furtunoase a țării sale în această perioadă.

Alte lucrări importante ale lui Theodor Kaliflatides sint: drama „Iubire” (1978), consacrata unui triunghi nerelicit, și „Rochii și trandafii” (1984), în aceasta din urmă revenind la problematica creației.

În afara creației originale, Theodor Kaliflatides este preocupat și de traducerea în limba suedeză a creației unor dintre poezii mari ai Greciei, în primul rînd din lucrările lui Mikis Theodorakis și Jannis Ritsos.

SPORT

MÎINE...

mine începe jocul naiv și fermecător al iubirilor îngăduitoare: fotbalul. Astăzi, de bucurie, as sta cu timpla adugată lingă haria eoliană de la Castelul Bran.

Amintirile veii, dragi șiraguri de fum, rîmîni mai puțin stăpine pe intimitatea simțurilor.

De mine vom fi în Giulești, Regie, Ștefan cel Mare și Chenece — pînă la căderea zăpezilor. Drum lung și neastîmpărat.

Sufletul meu, plin de iluzia verii pierind și imprecizia toamnei care s-arată pe culmi, intră pe cărări zvîntate de lună. Mine, voi fi la Tirgo Mures, unul din cele mai frumoase orașe din țară, ca să asist la reîntoarcerea lui Cornel Dinu în plutonul antrenorilor de elită.

Iubesc fotbalul, axat pe credința că împrăjurările vieții se pierd în nonsens și melancolie, adică în vitalitatea ineputabilă a omenirii. Toate întîmplările care redevieaptă mine copilul ce-am fost mă duc în pragul

Lucian Chișu

tuturor făgăduințelor. Atunci, demult, visam să urc în lună, c-o seceră, și dau jos un pogan de pelin de pe fața ei nevăzută, ca să văd dacă miroase la fel de proaspăt, de trist, îmbătător și amar ca acela din care făcea bunica mătură ca să limpezim aria în seara din jurul duminicii. Virilitatea esențelor, iată ce căutăm noi, începînd de mine, în cuprînsul duminicilor. Plini de lenevia unei veri care prea devreme, toși, luncă-n vopzîmbrie și sub vînturii galbene, mine vom scutura fluturii inimii peste băieții născuți să ne ridice patima de frumos fie-n virful muntelui, fie-n ștreang.

De mine, toate duminicile (chiar și multe miercuri) se vor schimba, pentru cei ce iubim vîntul stăcîtoanelor, în punți de trecere peste pirae alcătuite numai din desrînări de ametist și de opal.

Hai Rapidul!

Fănuș Neagu

Luceafărul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef:
Nicolae Dan Frunțelată
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), A. I. Zăinescu
(secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Șteinei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC
CASA ȘTEINEI